

3 МАЯ 2007 г.
ЧАЦВЕР

№ 81 (25946)

Кошт 400 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

На выхадныя істотна пацяплее, але ўначы чакаюцца замаразкі

Як паведаміла галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідрометэацэнтру Міністэрства Вольга Фядотава да канца тыдня чакаюцца няўстойлівае надвор'е.

Сёння ўдзень у многіх раёнах пройдуць кароткачасовыя апады ў выглядзе дажджу і мокрага снегу. У ноч на 4 мая пад уплывам зоны павышанага ціску ападкаў не будзе, але падморозіць да 0 — мінус 4 градусаў, на глебе месцамі — да 6 градусаў марозу. Удзень 4 мая ў паўночнай палове краіны пройдуць дажджы. Тэмпература паветра будзе вагацца ад 6 цяпла на поўначы да плюс 17 градусаў на паўднёвым захадзе Беларусі. У суботу месцамі, а ў нядзелю па паўночнаму ўсходу краіны чакаюцца кароткачасовыя дажджы. Тэмпература паветра ў выхадныя ўначы 0—4 цяпла, месцамі па паўночнаму ўсходу слабяя замаразкі; удзень — 8—14 градусаў, у Брэсцкай і Гродзенскай абласцях — да 19 цяпла. Згодна з пяярэднямі прагнозамі, у пачатку наступнага тыдня ўзмоцніцца ўплыў антыцыклону і ападкаў не будзе. Тэмпература паветра ўначы каля 0, удзень — 11—16, а на паўднёвым захадзе — да 17—21 градуса цяпла.

Сяргей КУРКАЧ.

ПРЭЗІДЭНТЫ БЕЛАРУСІ І АЗЕРБАЙДЖАНА ПАПІСАЛІ ДАГАВОР АБ ДРУЖБЕ І СУПРАЦОЎНІЦТВЕ

Учора кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка ў Баку правёў перагаворы з прэзідэнтам Азербайджана Ільхамам Аліевым.

Беларусь і Азербайджан пачалі рэалізацыю многіх праектаў, якія асобна няабразліваць ацэньвалі як піяр, заявіў Аляксандр Лукашэнка.

«Сёння гэта не піяр, а рэальныя вытворчасці, стварэння за вельмі кароткі прамежак часу. Есць у нас надбразліваць, якія такія тэмпы і асобныя напрамкі беларуска-азербайджанскага супрацоўніцтва ўспрымаюць па-свойму, часам з нездавальненнем. Такія сьць, мы іх ведаем. Але вельмі штокі вытрымалі гэты перыяд у Беларусі, і тут у Азербайджане мы супрацоўнічаем не на шкоду, не наасуперак, а на карысьць нашых народаў», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле слоў Прэзідэнта, Беларусь і Азербайджан знайшлі агульны падыход і ўзаемны інтарэс. «Паміж двюма краінамі склаўся асабліва атмасфера, устанавіліся дружальныя і асабістыя кантакты на ўсіх узроўнях. Гэта садзейнічае развіццю нашых адносін». Мы не збіраемся супраць кагосьці сябраваць. Мы гатовы, каб да нашых праектаў далучаліся, калі гэта магчыма, і іншыя», сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Пры гэтым кіраўнік свай вiзіт ён назваў рухам наперад у беларуска-азербайджанскім узаемадзейні.

Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, за перыяд, што мінуў з часу афіцыйнага візіту Ільхам Аліева ў Беларусь, каб змаглі шмат што зрабіць. На агульную думку прэзідэнтаў Беларусі і Азербайджана, кіраўнічы ўзаемадзейне дзюва краіны вызначаецца вялікай інтэнсіўнасцю і рэзультатываўнасцю.

Азербайджанскі лідар падкрэсліў, што разлічвае на развіццё плённай адносінаў з Беларуссю па ўсіх напрамках. «Нашы краіны і эканоміка дапаўняюць адна адну. Гэта сур'ёзная база для развіцця ўзаемадзейня. Мы разлічваем, што гэты візіт Прэзідэнта Беларусі надасць імпульс развіццю кантактаў у розных сферах», — адзначыў Ільхам Аліев.

Прэзідэнты Беларусі і Азербайджана падпісалі ў Баку па выніках перагавораў Дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве. У дакумэнце бакі падкрэслілі намеры забяспечыць спрыяльныя ўмовы для развіцця ўзаемавыгаднага беларуска-азербайджанскага эканамічнага супрацоўніцтва і прыняць меры па ўдасканаленню механізма эканамічных і гандлёвых адносін.

Беларусь і Азербайджан гатовы на ўзаемнай аснове прадоўжыць работу па стварэнню спрыяльных эканамічных, фінансавых і прававых умоў для прадпрыемльнай дзейнасці юрыдычных і фізічных асобаў дзюва краіны. У дагаворы замацаваны намеры Беларусі і Азербайджана развіваць супрацоўніцтва ў галіне транзітных і транспартных камунікацый, у сферы сувязі, развіваць кантакты ў рамках ААН і іншых міжнародных арганізацый, пашыраць узаемадзейне паміж парламентамі дзюва дзяржаў, дзяржаўнымі і грамадскімі арганізацыямі, арганізмам яснасцова кіравання і самакіравання. Бакі таксама пацвердзілі намеры паслядоўна ажыццяўляць партнёрства ў галіне беспякі на двухбаковай і шматбаковай аснове, актывна садзейнічаць умацаванню міру.

Адносіны Беларусі і Азербайджана пазбаўлены ўсякай надбразліваць і расумленнай палітыкі, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сумеснай прэс-канферэнцыі з прэзідэнтам Ільхамам Аліевым па выніках беларуска-азербайджанскіх перагавораў на вышэйшым узроўні.

«Мы перакананы, што калі будзем супрацоўнічаць па нафце, газу, у сферы прамысловасці, іншых галінах — гэта не прывядзе да якога-небудзь палітычнага наіска, які гэта бывае ў супрацоўніцтве з іншымі дзяржавамі», — падкрэсліў беларускі лідар.

Паводле яго слоў, «гэта дарагога каштуе». «У нас ёсць усё, каб рушыць наперад», — сказаў Прэзідэнт.

Беларусь гатова супрацоўнічаць з Азербайджанам па ўсіх напрамках. «У нас няма закрытых тэм для ўзаемадзейня», — заявіў кіраўнік беларускай дзяржавы.

«Азербайджан у асобе Беларусі знайшоў у цэнтры Еўропы добрую апору, надзейны сяброў. А мы — тут, у Закаўказзі», — адзначыў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў азербайджанскаму боку за цёплы прыём і гатоўнасць да ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва.

Азербайджан прыняў палітычнае рашэнне аб супрацоўніцтве з Беларуссю ў галіне энергетыкі і ажыццяўлення нафтагазавага апарату, заявіў прэзідэнт Азербайджана.

«Цяпер уся справа за адпаведнымі структурамі, спецыялістамі. Трэба палічыць эканамічны даныя гэтых магчымых праектаў, і камерцыйны бок», — сказаў Ільхам Аліев. — У выпадку, калі гэта супрацоўніцтва будзе эканамічна

ўзаемавыгадным, мы, безумоўна, пачнём у гэтым плане актывную работу».

Паводле слоў Ільхам Аліева, Цяпер з Азербайджана на еўрапейскі і сусветны рынкі нафта транспартуецца па трох трубаправодах. «У перспектыве абмяркуваецца пытанне транспарціроўкі нафты па маршруце «Адэса-Броды» на Еўропу. Мы далі сваю палітычную падтрымку гэтай праекту. Цяпер абмяркуваецца пытанне камерцыйнага характару», — дадаў прэзідэнт Азербайджана.

На думку беларускіх экспертаў, у выпадку нарошчвання Азербайджанам аб'ёмаў здабычы нафты гэты від углеводароднай сыравіны ў перспектыве мог бы пастаўляцца па трубаправодзе «Адэса-Броды» ў тым ліку і на нафтаперапрацоўчыя заводы Беларусі.

Паводле слоў Аліева, тэмпы, якія ўзялі Беларусь і Азербайджан у рэалізацыі дамоўленасцей, — гістарычныя. «Ні з адной іншай краінай у нас такога хуткага выканання прынятых рашэнняў не назіралася. Гэта сведчыць аб сур'ёзнасці нашага падыходу і вялікай цікавасці да супрацоўніцтва», — дадаў азербайджанскі лідар.

Беларускі лідар лічыць, што істотныя тэмпы і дынаміка развіцця двухбаковых адносін у Азербайджанам у многім абумоўлены добрымі асабістымі кантактамі на ўсіх узроўнях.

«Ні адзін азербайджанец у Беларусі не скажа, што яму дрэнна на сваёй другой радзіме. Аснова для нашага ўзаемадзейня ва ўсіх сферах ёсць — гэта ўзаемаадносіны двух народаў, якія дапоўняюць добрымі адносінамі на ўзроўні прэзідэнтаў і ўрадаў», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама дадаў, што беларускі бок «абсалютна камфортна адчувае сябе з прэзідэнтам Азербайджана ў СНД, на міжнародных канферэнцыях і перагаворах любога ўзроўня». «Мы проста сябры. У нас няма закрытых тэм для абмеркавання. Мы абсалютна давяраем адзін аднаму», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Нацыянальныя бакі Беларусі і Азербайджана заключылі пагадненне аб супрацоўніцтве. Дакумэнт быў падпісаны ў Баку ў прысутнасці кіраўнікоў дзюва дзяржаў Аляксандра Лукашэнка і Ільхам Аліева.

Таксама ў прысутнасці прэзідэнтаў былі заключаны міжрадавы і міжваданасныя пагадненні ў розных галінах.

Паводле паведамлення прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

30 залпаў у гонар Перамогі
У адпаведнасці з загадам міністра абароны Беларусі генерал-палкоўніка Леаніда Мальцава, артылерыйскі салют у Дзень Перамогі 9 мая будзе дадзены ў 22.00 у Мінску, крэпасці-героі Брэсце і абласных цэнтрах краіны. Аб гэтым загапаў прэзідэнт БЕЛТА паведамілі ў прэс-службе Мінбароны.

Салют будзе зроблены 30 артылерыйскімі залпамі.

Як удкаднілі ў міністэрстве, ваенны парад у сталіцы Беларусі адбудзецца з 12.00 у гонар Дня Незалежнасці. У гэтым годзе ў парадзе прымуць удзел толькі пешыя калоны. Аўтамобільная тэхніка будзе задзейнічана для перавозкі асабістага саставу.

Кар. БЕЛТА.

ПЕРШАМАЙСКОЙ ТРАДЫЦЫІ БЫЦЬ!

У Беларусі адраділі традыцыю першмайскіх маёвак. Сёння ўжо не ўсе могуць памятаць, што Свята працы прыйшло да нас з... Амерыкі. Цёплым майскім днём 1886 года рабочыя Чыкага сабраліся з сем'ямі за горадам быццам бы на пікнік, але на самай справе, каб абмеркаваць пытанні, якія іх хвалілі, і адно з галоўных — 8-гадзінны працоўны дзень.

Аднак сход быў разазнаны паліцыйскімі. У памяць аб гэтай падзеі ў 1889 годзе ўстаноўчы кангрэс ІІ Інтэрнацыянала, які праходзіў у Парыжы, вырашыў лічыць першае мая Днём міжнароднай салідарнасці працоўных. Ужо на наступны год 1 мая на вуліцы многіх еўрапейскіх гарадоў выйшлі дзсяткі тысяч рабочых, нягледзячы на забарону ўладаў. У савецкі час Першмай адзначаўся шэсцямі і мільягамі, але з пачатку 90-х свята пераўтварылася не больш чым у «чырвоны дзень календара». Сёння малы дзень бацькі ўжо з цяжкасцю могуць патлумачыць сваім маленькім дзецям яго сэнс і змест. Сёлета прафсаюзы Беларусі пастараліся вярнуць Першмай адчуванне свята і аднасіці людзей. (Заканчэнне на 2-й стар.)

Сябе паказаць Карцінкі з выстаўкі, або РАЗМІНКА ПЕРАД ЮБІЛЕЕМ

Першыя газеты выдаваліся яшчэ ў старажытным Рыме, пры Юліі Цэзары, распісваючы дзеедні сенату і народа. Пазней, у XVI стагоддзі, з'явілася і само слова «газета» — ад назвы дробнай манеткі, якую венецыянцы плацілі за лісток з навінамі. Радзіёперадачу ўпершыню прадэманстравалі Аляксандр Папоў ў 1895 годзе. Тэлебачанне яшчэ маладзейшае — лічыцца, што першая перадача адбылася ў 1911 годзе. На гэтым фоне Міжнародная спе-

цыялізаваная выстава «СМІ ў Беларусі», якая праходзіць у Мінску гэтымі днямі ў 11-ы раз — зусім «немаўля». І ўсё ў другі раз у яе рамках адкрываецца сёлета Беларуска-інфармацыйны форум. З другога боку, выстаўка паспела ўжо стаць добрай традыцыяй, сустрэчай на працягу прафесійнага свята не толькі калег, але і сяброў — прадстаўнікоў вядучых СМІ, выдавецтваў, паліграфічных прадпрыемстваў Беларусі і іншых дзяржаў.

ваных СМІ «Залатая Ліцера» (урачыстая цырымонія ўзнагароджвання прайдзе напярэдадні Дня друку ў трэці раз у Палацы Рэспублікі).

У праграме выстаўкі «СМІ ў Беларусі» — прэзентацыя СМІ (заўважым, сёлета асабліва шырока прадставлены сродкі масавай інфармацыі Маскоўскай вобласці, а міністр друку і інфармацыі Маскоўскай вобласці Сяргей Маісеў у з'яўляецца ганаровым госцем выставы), правядзенне тэматычных семінараў, святчаныя мерапрыемствы, прымеркаваныя да Дня друку і Дня працоўнага радыё, тэлебачання і сувязі. У дзень адкрыцця выстаўкі адбылася прэзентацыя кнігі «Гарады-лабрацыі Міншчыны і Падмаскоўя», створанай журналістамі абедвюх краін па ініцыятыве Міністэрства інфармацыі Беларусі і Міністэрства друку і інфармацыі ўраду Масквы. (Заканчэнне на 2-й стар.)

цэлізаваная выстава «СМІ ў Беларусі», якая праходзіць у Мінску гэтымі днямі ў 11-ы раз — зусім «немаўля». І ўсё ў другі раз у яе рамках адкрываецца сёлета Беларуска-інфармацыйны форум. З другога боку, выстаўка паспела ўжо стаць добрай традыцыяй, сустрэчай на працягу прафесійнага свята не толькі калег, але і сяброў — прадстаўнікоў вядучых СМІ, выдавецтваў, паліграфічных прадпрыемстваў Беларусі і іншых дзяржаў.

З дывановай дарожкі
Як адначыў у ўрачыстай цырымоніі адкрыцця выставы міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь Уладзімір Русакевіч, «выстава — свайго роду справаздача перад грамадствам аб нашых творчых поспехах і нудадках».

Выстаўка «СМІ ў Беларусі» дэманструе адкрытую палітыку дзяржавы, заявіў у ўрачыстай цырымоніі адкрыцця XI Міжнароднай спецыялізаванай выстаўкі «СМІ ў Беларусі» памочнік Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — на-

чальнік галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Алег Праляскоўскі, які зачытаў прывітанне Прэзідэнта Беларусі ўдзельнікам выставы і Другога Беларускага інфармацыйнага форуму.

Выстаўка «СМІ ў Беларусі» дэманструе адкрытую палітыку дзяржавы, заявіў у ўрачыстай цырымоніі адкрыцця XI Міжнароднай спецыялізаванай выстаўкі «СМІ ў Беларусі» памочнік Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — на-

чальнік галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Алег Праляскоўскі, які зачытаў прывітанне Прэзідэнта Беларусі ўдзельнікам выставы і Другога Беларускага інфармацыйнага форуму.

Сёлета мерапрыемства, дарчы, вельмі маштабнае — на экспазіцыі, як паведаміў намеснік прэм'ер-міністра

зідэнта аб звальненні Валерыя Пшанічнага на адпаведнасць Асноўнаму Закону краіны.

Нагадаем, што за апошні месяц парламентарыі двойчы прасілі КС правярць на канстытуцыйнасць прэзідэнцкія ўказы аб роспуску Рады. Віктар Юшчанка таксама звяртаўся ў гэту інстанцыю аспрэчыць адмову ўрада фінансаваць тэрміновыя выбары. Ні па адным з гэтых запяўтаў КС пакуль не вынес заключэння.

БУЦЬ НАКЛАЎ ВЕТА НА ЗАКОН АБ ВЫВАДЗЕ ВОЙСКАЎ З ІРАКА

Прэзідэнт ЗША наклаў вета на прыняты Кангрэсам законпраект, які ўстанаўліваў тэрміны вываду амерыканскіх войскаў з Ірака.

Тлумачычы прычыны свайго рашэння ў тэлевароце да народа, Буш заявіў, што «ўстанавіць крайні тэрмін для вываду войскаў — усё роўна, што вызначыць дату жарэння». У гэты час Белы дом пікеціравалі прыхільнікі вяртання салдатаў з Ірака, якія скандзіравалі: «Спыніць вайну неадкладна!» і «Колькім яшчэ трэба загінуць?» Члены Кангрэса ад Дэмакратычнай партыі заявілі, што гэты прэзідэнцкі крок не спыніць іх імкненне завяршыць знаходжанне амерыканскага контынгенту на Блізкім Усходзе.

Выступленне Буша адбылося роўна праз чатыры гады пасля таго, як ён ва ўрачыстай прамоўе на борце амерыканскага авіяносу USS Abraham Lincoln аб'явіў пра перамогу ў вайне і заканчэнні Баявых дзеянняў у Іраку. З таго часу там загінула больш за тры тысячы амерыканскіх салдат.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

АЛЕКСІЙ ДРУГІ АБВЕРГ ЧУТКІ ПРА СВАЮ КЛІНІЧНУЮ СМЕРЦЬ

Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Алексіі Другі абверг паведамленні некаторых СМІ пра тое, што за мяжой ён перанёс клінічную смерць і яму была зроблена аперацыя па аортакаранарнаму шунціраванню.

Алексіі Другі лічыць, што аўтары чутак аб пагаршэнні стану яго здароўя мелі намер перашкодзіць маючаму адбыццю ўз'яднанню Рускай праваслаўнай царквы Маскоўскага патрыярха і Рускай замежнай царквы, Акт аб уз'яднанні якіх павінен быць падпісаны ў бліжэйшы час. Патрыярх падкрэсліў, што збіраецца правесці ўсе богаслужбы, за гадзія запланаваныя на наступны месяц. «Я здаровы, я служу і я жывы», — сказаў Алексіі Другі.

Родныя эстонскіх дэпутатаў ЭВАКУІРАВАНЫ З МАСКВЫ

Члены сям'і эстонскіх дыпламатаў, якія працуюць у Маскве, былі эвакуіраваны ў Талін, паведа-

МІНІСТР ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ РЭСПУБЛІКІ УРМАС ПАЭТ

Паводле заявы прэс-сакратара МЗС Эстоніі, ведамства ўжо разглядае пытанне аб эвакуацыі саміх супрацоўнікаў пасольства. Нагадаем, што работа эстонскага консульства ў Маскве была прыпынена 28 красавіка зыходзячы з меркаванняў беспякі: побач з яго будынкам праходзіць мітынгі маладзёжных рухаў супраць пераносу могілак савецкіх воінаў, якія размешчаны на талінскім узгорку Тынісмягі. Кіраўнік эстонскага МЗС заявіў, што супрацоўнікі дыпламатычнага прадстаўніцтва падвяргаліся псіхічным і фізічным нападам. Пасольства, паводле яго слоў, знаходзіцца «ў асадзе, а грошы за гэты мітынгуючыя атрымліваюць з Крамля». Акцыі пратэсту на былі бестэрміновы характар пасля таго, як у Таліне пачаліся раскопкі магілы савецкіх салдат, а помнік Воіну-вызваліцелю быў перанесены на ваенныя могілкі Сіселіна.

ЗВОЛЬНЕННЫЯ ЮШЧАНКАМ СУДДЗІ ЗВЯРНУЛІСЯ У ПРАКУРАТУРУ

Більшыя члены Канстытуцыйнага суда Украіны Валерыі Пшанічны і Сюзана Станік, якіх прэзідэнт Украіны звольніў «за парушэнне прысягі», звярнуліся са скаргай у Генеральную пракуратуру краіны, паведаміла «Украинская правда».

Суддзі абвяржачо, што іх звольнілі незаконна, і просяць сфармаваць іх працу. Акрамя таго, група з 50 дэпутатаў украінскага парламента звярнулася ў Канстытуцыйны суд з просьбай правярць рашэнне прэ-

ISSN 1990-763X

Курсы валют	
доллар США	2 145,00
евро	2 912,31
латвийскі лат	4 167,07
літоўскі літ	843,71
чыскава крона	103,57
польскі злоты	773,03
расійскі рубель	83,28
украінская грыўна	428,02

Курсы валют	
доллар США	25,7564
евро	51,0088
1000 BYR	11,9818
EUR	34,9823

Курсы валют	
Агенства	Уладзіміра
Граўцова	

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

«КРУГЛЫЙ СТОЛ» УВЕСТИ СОВЕТЫ ОТ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ДЕЛ

3 мая
2007 г.
№ 18 (72)

РЖАЎКА — АГРАГАРАДОК

Мясцовыя жыхары маюць мабільныя тэлефоны і здаюць бязлізну ў пральню, але мараць пра газ і новыя працоўныя месцы

РЖАЎКА — адзін з першых аграгарадкаў у Слаўгарадскім раёне. Вёска атрымала новы статус у 2005 годзе. Гэта цэнтр СВК «Прывольны», пасяховай і перспектывнай сельскай гаспадаркі. Цяпер у Ржаўцы жываць амаль 4 сотні жыхароў. Вясковыя гаворачы, што жыццё ў Ржаўцы, якая стала аграгарадком, змянілася ў лепшы бок.

Для людзей створана пашыраная сфера абслугоўвання. І гэта, бадай, першае, што адзначае аграгарадок ад звычайнай вёскі. Напрыклад, цяпер у вёсцы ёсць сваё кафэ-бар «Ля бярозы», якое працуе раніцай і ўвечары — тут мясцовыя жыхары адзначаюць і сямейныя святы.

Да развітой сферы паслуг трэба дадаць добраўпарадкаванне і сацыяльныя ўстановы. Аднак ёсць і адкрытыя пытанні на парадку дня: жыллёвы камфорт, газ, развіццё вытворчасці.

Ржаўка знаходзіцца ў Васькавіцкім сельскім саветае. На яго тэрыторыі — 17 населеных пунктаў, і сярэдзі і толькі адзін аграгарадок. Гэты сельсавет выдмоў у першую чаргу сваёй незвычайнай назвай: справа ў тым, што Васькавічы — гэта невялікая вёска, а цэнтр сельсавета — значна большая вёска Папоўка. Аднак у савецкі час невялікай вёсцы дазвалялі называць сельсавет Папоўскім, бо гэта перацягла афіцыйны прапагандзе атазізм.

Старшыня Васькавіцкага Савета ў сваю чаргу вядома ў сувязі з вялікім стажам работы. Аляксандра Васільёна Плехаву адрацавалі ў Савецкім 25 гадоў, з якіх 14 — старшынёй.

Плехаву расказвае, што працы было працаваць у 90-я гады, калі ў Савецкім было больш грошай, і у тым ліку і за кошты мясцовых збораў. Цяпер жа — сродкі і працоўныя рэсурсы абмежаваныя, патрабаванні вялікія, а людзі часам хочаць больш атрымаць ад дзяржавы, чым працаваць на грамадстве. Праўда, калі здавалі аграгарадок у Ржаўцы, мясцовыя жыхары не былі да гэтай справы аб'якчаваны — працавалі разам.

У аграгарадок было ўкладзе намяла сіл і сродкаў, і цяпер для падтрымання іміджу і патрэбна не менш. Усе вуліцы і тэрыторыі Ржаўкі замачаваныя за ўстановамі, і кожную пятніцу (гэты дзень на тыдні ў Слаўгарадскім раёне аб'яўлены санітарным) тут наводзіцца парадка.

— Культурны нашаму народу не хапае, — уздыхае Аляксандра Плехаву. — Хоць дзеці ў замяжжа ездзяць, але выходзяць з крэмы і ўпакоўку кідаюць сабе пад ногі. Мужчыны кідаюць акуркі, жанчыны лугаюць семкі.

У Ржаўцы людзям даступны самыя розныя віды паслуг, амаль на ўзроўні горада. У цэнтры вёскі ёсць вялікі будынак, дзе, акрамя канторы гаспадаркі, месцяцца розныя ўстановы.

Найбольш наведвальнікаў — у ФАП. Тым больш што яго заглядчыца Валяціна Аляксандра Кухарава — старша Ржаўкі. І, дарэчы, адзначана як лепшая ў раёне паводле вынікаў 2006 года.

— Калі Ржаўка набыла статус аграгарадка, стала больш чыста, — упэўнена яна. — І з паслугамі няма праблем: нават бязлізну можна здаць у пральню і атрымаць чыстую. Аднак працы тут практычна няма. Маладзёба з засталася, але не пайшла жа ўсе яны ў калгас дзяржкамды механізатарами.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС»).

ГОРКА!..

«ЗОЛАТА» ВЫШЭЙШАЙ ПРОБЫ

КАЛІ выйшлі з машыны, адразу заўважылі «жаніха» — чакаў, курьў, відавочна хвалюваўся. Хоць выгляду стараўся не падаваць. Павіталася, пайшлі ў хату (дакладней, кватэру). А там ужо «нявеста» стол накрыла, гасцей (гэта значыць нас) сустракае. А на сталі — калі толькі і паселі прыгатавацца «маладыя»? — каўбаскі духмяныя, «палцам піханыя», грыбкі марынаваныя, агуркі-памідорчыкі, салата «Аліўе», салыца з прыправамі ды бульбачка разварыстая... Ну і, зразумела, «да бульбачкі», як таго патрабуюць законы гасцінасці.

Шчыра кажучы, сваё залатое вяселле Міхал Сцяпанавіч і Соф'я Рыгораўна Барзэвічы афіцыйна, з удзедам прадстаўнікоў мясцовай улады, з віншаваннямі, падарункамі і іншымі вясельнымі атрыбутамі адзначылі яшчэ ў лютым. Чакалі ў гэці і спецыяльна запрошаных карэспандэнтаў «Звязды». Ды як на тое, у карэспандэнтаў здарылася «накладка» — тэрміновая камандзіроўка ў іншы геаграфічны пункт з іншай нагоды, таму паездку ў Крупіцкі сельсавет Мінскага раёна ім давалося адклікаць. Кажучы, Соф'я Рыгораўна тады расстроілася — ёй хацелася сваю любімую газету і здзімкі сваякам са Случчыны паказаць. Дзякуй Богу, страціць ўтрэсліся, «маладу» супаколілі, і «жаніх» і «нявеста» з пяцідзесяцігадовым сямейным стажам у прысутнасці самых дарагіх і блізкіх людзей прайшлі праз урачыстую рэгістрацыю шлюбую.

Пад крык «Горка!», як мя было, пачалаваліся... Многія заўважылі, як 75-гадовы Міхал Сцяпанавіч змагнуў з вачэй слязу. Іншыя слёз не хавалі...

...Пакуль знаёмімся, усяджамся за стол, гаспадыня выносіць і паказвае загорнутае ў хустціну гагаче — маленькі вясельны каравайчык, якому... роўна 50 гадоў ад «роду».

— Можна, дзеткі, таму нас Бог і беражэ, што мы яго да гэтай часу захаваем.

У разуменні Соф'я Рыгораўна, «беражэ» — значыць, дае сёй-той дабрабыт, спакой, уладкаванасць дзяткі і ўнукаў, працяг роду... А здароўе? Яно было ды выйшла. Не Бог адабраў — жыццё: вайна, цяжка праца.

— Сяджу цяпер на парашках, на леках, — гаворыць Соф'я Рыгораўна. — Ціск павышаны, стэнакардыя, дыхаць цяжка. Як у той машыне, матор сеў і брацігаціць. Я нікому ў жыцці не зайдзешчы — толькі тым, хто калі не п'е.

На першы погляд муж і жонка непадобныя. Соф'я Рыгораўна — гучная, вясёлая, гаваркая, змацяцкая, імпульсіўная, адкрытая... Міхал Сцяпанавіч — маўклівы, спакойны, асяржонны, стрыманы. А процілегла зараджаныя часціцы, як вядома, прыцягваюцца. Восі і «прыцягнула» іх адно да аднаго яшчэ ў сярэдзіне 50-х... Соф'я Рыгораўна не адразу за Міхала Сцяпанавіча пайшла, доўга выбіраў, думаў...

— Напэўна ж, да вас многі сваталіся?

— Праўду кажучы, хапала гэтай «дабра». Але нічога суп'езнага, так, абы што. Адзін малы, кату пад пяту. Другі выпіць любіць — свету белага за гэтым не бачыў. Трэці, Янка, каталіцкай веры. Гэты быў добры хлопец, сціплы, сцірада. Ты і падумаў: а як жа мы з ім святы будзем адзначаць — у розныя дні? І не пайшла за яго. Ад жаніхой было не абдзіца. Памятаю, з балніцы прыйшла, на печы ляжу, дрэнна сябе адчуваю, нікога бачыць не хачу — а яны адразу ўдваіх у «сваты» прыйшлі і ледзь ці не на печку лезуць: выбірай,

кажучы, каго-небудзь... Як усхапілася я, як пагнала іх прэч — аж пяты блішчэлі... Ну а свайго (ківае на Міхала Сцяпанавіча) выбірае, бо быў лепшы за астатніх. Доўга падступалася, чакаў. Ну і дакачаўся. Я яго, можна сказаць, за полечку палюбіла. Ніхто ў нас так польку не ўмеў танцаваць — дробненька, прыгожа. Ды і цяпер люблюга за пося затке.

— Вы з Міхалам Сцяпанавічам абое з-пад Случы. А як жа ў Мінскім раёне аказаліся?

— Жылі мы ў адной вёсцы — Кукты называецца — адно ад аднаго праз сям хат. Але я яго мала ведала. Ды і не да хлопцаў было. У мамы нас сям'ера падрасла. Дзячэтай пралі, ткалі... Ну як жа жыць пад Случкам і ў 38-м годзе. Тры класы скончыла — атрымаў пахвальную грамаду... Калі прыбеглі і сказалі, што «немцы ляцяць», бацька хутка схаваў яе ў партгiгары і закапаў

пад вугал хаты. Кажы, калі немцы ўбачаць там партрэт Сталіна, нас усіх павесіць. Мне было так шкада гэтай ліста... Калі потым разбурылі наш «шанхай» і пачалі будаваць новую хату, з-пад бярвен выкачаўся гэты партсігар. А там — адна труха... Пасля вайны, у 48-м, калгасу патрэбна была рабочая сіла. І мы, дзятчаты, каму па 16, каму па 15 гадоў, пайшлі працаваць. Вы, рыбачкі, чулі, што такое каксагіз?..

— Здаецца, расліна такая?

— Не расліна, а сапраўдны пакута. З выгляду як дзымжавец, толькі большая. Яго селі на балоне, на тарфяніку, а потым перапрацоўвалі на сыравіну і рабілі шыны... Кожнаму з нас, падлеткаў, трэба было пасяць па 50 сотак гэтай каксагізы. Селі ў сакавіку. Холад, ногі мокрыя, пад лед правальваюцца...

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС»).

СЭРВІС ПА ПРЫНЦЫПУ «АДНАГО АКНА»

Трэба заўважыць, што Мінскі філіял РУП «Белтэлекам» імкнецца забяспечыць аднолькавы набор паслуг сваім кліентам на ўсёй тэрыторыі Міншчыны — не толькі ў буйных раёнцэнтрах, але і ў невялікіх гарадах. Доказ таму — сэрвісныя цэнтры, якія адкрыліся летась у Берасіно і Капылі. Эстафету ад іх прыняло Заслаўе, а ў недалёкім будучыні аналагічныя сэрвісныя цэнтры плануецца адкрыць таксама ў Крупках і Мядзэлі.

У жыхароў Заслаўя з'явілася магчымасць асабіста ацаніць перавагі атрымання паслуг па прынцыпу «аднаго акна». Яны пазбавіліся неабходнасці ехаць у Мінск, каб пакінуць заяву на ўстаноўку тэлефона ці заключыць дагавор на картачны або абаненцкі рахунак. Поўны набор паслуг, так бы мовіць, «у адным флаконе» павінен паскорыць разнастайныя заплачаныя справы. У сэрвісным цэнтры можна будзе адправіць тэлеграму ці факс, апаціць паслугі сувязі і атрымаць расшыфроўку тэлефонных разоў, набыць тэлефонныя і Інтэрнэт-карты, увайсці на высокай хуткасці ў Інтэрнэт, скачаць патрэбную інфармацыю на дыск, адправіць электронную пошту, зрабіць коверкапію, скарыстацца міжгародняй і міжнароднай тэлефоннай сувяззю, заключыць дагавор на дадатковыя віды паслуг АТС і многае іншае.

Мэр Заслаўя Ніна Бухавец, якая прымае ўдзел ва ўрачыстай цырымоніі, падтрымала палітыку Мінскага філіяла РУП «Белтэлекам» па адкрыцці сэрвісных цэнтраў у невялікіх гарадах і падкрэсліла важнасць пытанняў павышэння якасці абслугоўвання насельніцтва.

Дарэчы, новы сэрвісны цэнтр Брэсцкага філіяла РУП «Белтэлекам» адкрыўся таксама ў горадзе Іванаўе. Упершыню яго жыхары змогуць скарыстацца такімі відамі паслуг, як «Відэатэлефонная сувязь з дапамогай веб-камеры па сетцы Інтэрнэт» і «Працоўнае месца па доступу ў Інтэрнэт» для людзей з абмежаванымі магчымасцямі па зроку.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ТЕМА ДНЯ

КОГДА В ТОВАРИЩАХ СОГЛАСЬЕ ЕСТЬ

27 апреля в Совете Республики состоялось первое заседание недавно созданного Совета по взаимодействию органов местного самоуправления

ИТАК, работа новой структуры, «замкнувшей» на себе деятельность всей системы органов местного самоуправления, началась. И началась она с обсуждения самого актуального на текущий момент вопроса: определения роли и основных направлений деятельности местных Советов в выполнении задач, вытекающих из Послания Президента Республики Беларусь А.Г. Лукашенко белорусскому народу и Национальному собранию Республики Беларусь.

Открывая заседание, Председатель Совета Республики Национального собрания Республики Беларусь Геннадий Новицкий подчеркнул, что в Послании Президента содержится детальный анализ внутренней и внешней политики нашего государства, а также экономической ситуации в стране.

«Мне хотелось бы сосредоточить внимание на тех моментах, которые считают наиболее существенными для работы органов местной представительной власти, — сказал Геннадий Новицкий. — Первостепенная задача сегодня, от которой мы и будем отталкиваться в нашей работе, — всеми силами и средствами укреплять самостоятельность белорусского государства. «Пришла пора вывести народолюбивую на принципиально новый качественный уровень», говорится в Послании, и это важный повод для работы нашего Совета по взаимодействию органов местного самоуправления».

В связи с поставленными задачами по созданию в стране более эффективной экономики и достойного уровня жизни людей Геннадий Новицкий призвал Совет по взаимодействию определить направления своей деятельности на ближайшую перспективу.

Совершенно очевидно, что наиболее важной задачей сегодня является обеспечение энергетической безопасности нашей страны. Это

Новицкий, местные Советы депутатов могут и должны внести конкретные, конструктивные предложения по затронутой проблеме и «найти свою нишу в этом непростом и важном деле».

Безусловно, большое значение придается в Послании возрождению белорусского села. По словам главы государства, возрождение села — это действительное, а не показуемое выравнивание условий жизни города и деревни, это высокоэффективное сельскохозяйственное производство, внедрение новых технологий. Из всего этого следует, что роль Советов при создании и обустройстве агрогородков значительно возрастает. «Советы должны стать своего рода координаторами комплексного развития села. Они будут обеспечивать конкретную работу по благоустройству территории, развитию инфраструктуры, функционированию систем водоснабжения, содержанию дорог и так далее», — подчеркнул Председатель Совета Республики.

Местным Советам необходимо уделить особое внимание развитию пригородного сервиса, сельского туризма. Эти сферы деятельности могут стать хорошим источником доходов для местного бюджета. «Актуальное направление для нас! — заметил Геннадий Новицкий. — И при правильном к нему подходе граждане сами проявят здесь инициативу. В связи с этим я призываю всех присутствующих еще раз вынуть в Указ Президента № 372, который представляет все необходимые условия и льготы для развития агроэкотуризма».

Недавно Указом Президента была утверждена Государственная программа инновационного развития страны на 2007—2010 гг. По мне-

Совет по взаимодействию органов местного самоуправления, созданный совсем недавно при Совете Республики, уже успел на практике доказать свою жизнеспособность. Одно из направлений работы «новорожденного» — проведение «круглых столов» на базе Института высших управленческих кадров Академии управления при Президенте Республики Беларусь с участием председателей Советов депутатов первичного уровня. Практика показывает, что это одно из наиболее удачных форм работы по обсуждению моментов, касающихся реализации Указа Президента № 21 «О повышении роли органов местного самоуправления и самоуправления в решении вопросов жизнеобеспечения населения».

В этот раз на встрече с председателями сельских и поселковых Советов, кроме ответственного секретаря Совета по взаимодействию Алексея Степаненко и начальника отдела региональных бюджетов главного управления бюджетной политики Министерства финансов Зои Якимович, был приглашен председатель Постоянной комиссии Совета Республики по образованию, науке, культуре и гуманитарным вопросам Анатолий Новиков. Вначале Анатолий Николаевич выступил с небольшим докладом о работе возглавляемой им комиссии, подробно остановившись на принятом летом прошлого года Законе «Об общем среднем образовании», в частности, сакцентировав внимание на изменении нормативов по наполняемости классов и попросил председателей проконтролировать их исполнение в следующем учебном году. Далее участники «круглого стола» перешли к непосредственному обсуждению Указа.

Алексей СТЕПАНЕНКО:
— Прошло уже 4 месяца, а кроме проведения совещаний в практическом плане совершенно мало сделано. Мы не хотим заоригинаживать нашу встречу, у нас должен быть предельно честный, открытый разговор: что удалось, что не удалось, что нужно со стороны Совета по взаимодействию. Некоторые пытаются критиковать Указ, мол, не все там есть. Конечно, не все! Это естественный процесс. Самое главное — то, что в нем речь ведется о повышении статуса органов местного самоуправления и самоуправления. Я подчеркиваю — статуса и роли! — в решении вопросов жизнеобеспечения населения. А мы порой забываем об этом. Сегодня я хочу услышать от вас: как нам поднять статус местных Советов, статус представительной власти на местах, статус депутата, начиная с сельского Совета? Наша задача сегодня — максимально убрать на местах все проблемы, «камни», а не тянуть их «наверх». Что нам мешает? Я считаю, что роль депутатов, особенно сельских, а кое-где и районных, пока невысока. Хотя во время последних выборов в местные Советы я заметил, что есть желающие стать депутатами. Кое-где даже разворачивались суровые баталии за право стать депутатом.

Валентина ГАМАНЬКО, председатель Освейского сельского Совета депутатов Верхнедвинского района Витебской области:
— В Указе ничего не сказано о передаче уличного освещения специализированным организациям. Они обслуживают линии, меняют лампочки, но снимаем показания мы и платим мы. А когда хотим себя проверить и едем к ним — показания не сходятся. Должен быть один хозяин над уличным освещением. Так как лимит у нас маленький, мы вынуждены отключать уличное освещение с апреля по сентябрь, а это нарушение социальных стандартов. Далее, в Указе сказано: провести в течение 6 месяцев инвентаризацию систем водоснабжения и дорог и передать их специализированным. Все это мы сделали. Но у меня возникла проблема: в Указе не упоминаются улицы населенных пунктов (только дороги!). У меня в г.п. Освея 35 улиц. Как их передать, если в Указе про это ничего не сказано?

Алексей СТЕПАНЕНКО:
— По уличному освещению здесь вы не совсем правы. В Указе есть положение о благоустройстве, которое предусматривает в том числе и освещение улиц. Обычно эти вопросы регулируются на уровне района. Показания счетчиков вы должны снимать вместе с представителем энергообеспечивающей организации. Если сегодня нет уличного освещения энергетиком, завтра никакой бюджет района, области не выдержит такой денежной нагрузки. Вы говорите что пока не хватает средств по уличному освещению для выполнения социального стандарта. Но вы знаете, это связано с той ситуацией, которая сложилась с ценой на газ. Что касается дорог и улиц. Дороги есть в жилищно-коммунальном, внутрипоселковом, местного и республиканского значения. Когда вы четко с этим разберетесь, у вас появится хозяин для каждой. Если, конечно, это не улица, где никогда никакой работы по поддержанию и ремонту не проводилось, даже подсыпки. Она ни у кого на балансе не стоит, вы не сможете ее никому передать. Решить все проблемы одним Указом не получится — это достаточно долговременная работа. Но один из председателей сельского Совета рассказал мне, что у них в районе на этот год выделено специально выделены средства, чтобы на каждую улицу каждого населенного пункта составить паспорт. Потом их можно будет легко передать. Что же касается дорог, на обустройстве которых выделялись определенные средства и которые имеют балансовую стоимость, — я подчеркиваю — они должны быть переданы специализированным. В последующем, на одно из заседаний Совета по взаимодействию мы намерены пригласить дорожников и рассмотреть с ними все сложные вопросы.

Вы сегодня должны четко подсчитать свои затраты и определить, какой процент их покрывается за счет собственных доходов. Указ предполагает 3 основных источника вашего финансирования: это доходная база, местные налоги и сборы, дотации из бюджета. Мы прикинули и получили, что в среднем по стране процент покрытия затрат за счет собственных средств бюджета первичного уровня составляет 13,7. Есть Советы, которые сегодня имеют 43 процента, а есть и такие, где эта цифра — 3—5 процентов. В ближайшее время будет уточнение бюджета, какие-то деньги вы получите.

Владимир ЯЦКЕВИЧ, председатель Пружанского сельского Совета депутатов Пружанского района Брестской области:
— Кое-что по реализации Указа мы уже сделали, например, провели инвентаризацию. Но мы во многом ограничены в средствах. Так, в статье на благоустройство нам заложено только уличное освещение, больше ни на что денег не предусмотрено. Мы вынуждены идти на непопулярные меры: собирать деньги с граждан, обращаться к руководителям хозяйств. Своими силами ни один вопрос мы решить не можем, а хотелось бы. В Указе нам определены 4 основных показателя формирования бюджета, но сегодня, например, земля меньше востребована. По этой статье доходов мы получим меньше, чем планировалось. Ожидается неисполнение бюджета.

Алексей СТЕПАНЕНКО:
— Сколько вам необходимо для нормальной работы с точки зрения бюджетного обеспечения на одного жителя? И сколько вы имеете? Вы упомянули 4 источника, а с вами не согласен. По моим подсчетам их около 18. Не все они, конечно, подходят для каждого Совета. На сколько процентов вы погашаете затраты за счет своей налоговой базы?

Владимир ЯЦКЕВИЧ:
— Примерно на 15—20 процентов.

Алексей СТЕПАНЕНКО:
— Такого не бывает. В каждом Совете своя налоговая база, свои возможности. Если бы вы назвали конкретную цифру, был бы предметный разговор. Для чего мы здесь с вами встречаемся? Чтобы владеть конкретной информацией. Например, вы бы сказали, что на уличное освещение у вас, как показала практика, уходит 7—8 млн или 22 млн рублей. Столько-то покрываем, еще столько-то не хватает. А то «дай-дай!» При всех нормативах и стандартах мы должны где-то и экономить. Одно из главных направлений, как подчеркнул Президент, — рачительность, бережливость, экономия. Кое-что идет о повышении роли Совета, мы должны находить свое место в решении всех тех проблем, которые стоят перед нашим обществом.

Николай ПЕТРУЧЕНЯ, председатель Обольского сельского Совета депутатов Шумилинского района Витебской области:
— Хотелось бы уточнить по инвентаризации. Мы провели ее по сетям водоснабжения, канализации, дорогам. Вопрос возник по городскому поселку. У меня там 3 тысячи человек, 38 улиц. Дороги до поселка приняты на баланс, а внутри поселка — нет. Коммунальное хозяйство утверждает, что частные улицы не у них. Получается, что сегодня эти улицы «висят в воздухе», они ничьи. Будет ли как-то решаться вопрос именно по городским поселкам?

Хочу поднять вопрос по штатной численности. Мы не требуем лишнего количества ставок. У нас сегодня вопрос решается взаимозачетностью. Кто сегодня остался в штате сельсплохкома? Председатель, секретарь, бухгалтер. Без председателя еще день-два в исполком могут обойтись. А если заболел секретарь? Бухгалтер не имеет права выполнять его работу. Значит, я должен брать все и заниматься этим. А у меня в сельсовете — 4 тысячи жителей.

(Окончание на 2-й стр. «МС»).

«ЗОЛАТА» ВЫШЭЙШАЙ ПРОБЫ

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стр. «МС».)
Прыдзе лета — прапаловаем, збіраем. Я за ўсё халася, у 4 гадзіны раніцы ўставала. За лета зарабіла воз пшаніцы. Акрамя каксагызу, саджалі і палолі лён, морква, цукровыя буракі, кармы для скаціны...

І пазней, калі ўжо замужам была, свету белага за работай не бачыла. Сынок мой, Валодзя, у 6 гадоў таксама навучыўся паполь, ды так спрытна, што нават я яго дагнаць не магла. І муж мне заўсёды дапамагаў, хоць і сваёй работай ё яго была... Душыліся-душліліся без прасветы, без выхадных...

Міхаіл Сцяпанавіч:
— Я аднойчы моцна на грып захварэў, падыяцца не змог, — і адзін дзень на работу не выйшаў. Паставілі прагул... Ну а пазней, калі ўжо сюды, у Мінскі раён прыехалі і на ферму абое прыйшлі, мяне, калі хварэў, жонка падмяняла — гной вазіла.

Соф'я Рыгораўна:
— Біска ў нас тады была — на ёй і вазіла.

Біска — гэта што?
— Так, рыбачка, кабылу звалі. Добрая кабыла, мы яе білімамі кармілі. Я гэту кабылу на ўсё жыццё загомяла. Аднойчы ў сакавіку — я ўжо дачкой цяжарная была — еду на вазу, ды яшчэ сяджу задкам наперад, Санкі на слязках выехалі, нахіліліся, я пад ногі кабыле — брык, санкі зверху... Дацягнула мяне так аж да вёскі, да першай хаты. А там ужо людзі, дзякуй Богу, дапамагілі. Але цяжарнасць дахадзіла нармальна, да апошняга дня працавала. І дачушка ў патрэбны тэрмін нарадзілася — 16 чэрвеня... Работы мы ніколі не баяліся, але ж дзяцей было шкада — увесь

час яны адны і адны, маглі і шкоды нарабіць. Так што ў 70-м сабралі лахі падаці і суды, у вёску Анопаля, прыехалі «лёгкага хлеба» шукаць. Начальства, дай ім Бог здароўя, адразу выдзеліла нам барак. Дырэктар саўгаса папытаўся ў мяне пры сустрэчы: а што вы ўмецеце рабіць? Аказалася: адна ў мяне толькі бяда — за рулём ездзіць не ўмею. А так — магу і цэпам малаціць, і таптаць, і сціртаць ставіць. І прызначылі мяне на ферму... Іншыя даяры і на 25 кароў не пагаджаліся, а я 50 ўзяла, бо начальства «націснула» моцна. Паабяцалі нават па два літры малака кожнаму дзень даваць. А як прыняла я 50 гадоў, дык ніхто не даў і паўлітра таго малака... А муж стаў жывёлаводам, даглядаў быкоў і цёлак і мне ўвесь час дапамагаў, асабліва з маладзюнкам. Цёлкі — яны ж брыклівыя. (Было, па дзевяць месяцаў раны на маіх нагах не загойваліся.) І паіла я іх, і з дому яйкі насіла, і зверабой заварвала...

За ўсе старанні дзяржава не мае медалі «Пераможца сацспарборніцтва» і «Ударнік пшячоды». У 80-м годзе далі публіку ў Маскву, на ВДНГ. А ў мяне перад гэтым бацька памёр, і сорах дзень ярыз на 7 лютага выпадала. Што рабіць? Выршыла ехаць. Усё ж — Маскву, калі такое яшчэ будзе?.. А ў Маскве пайшлі Леніна глядзець. Як убачыла яго — адразу плакаць пачала. Побач міліцыянеры стаялі, пачулі мяне, адзін аднаму ценька кажа: напэўна, гэта яго радня...

Міхаіл Сцяпанавіч:
— А я ў гэты час дзятэй і гаспадарку даглядаў. Чацвёрта свёнай, карову, цяля. Ды і на рабочых вялікая адказнасць была — усё племянныя цёлкі і бык на

мне, не дай Бог што — адказнасць нёс.
А як жа вы тады жонку ў Маскву адпусцілі?
— А яе не пераспрачаеш. Калі ўпёрлася — будзе так, як захоча. Ну а я, каб нервы не псаваць, лепш прамаўчу...

Соф'я Рыгораўна:
— Усюды адпускаў, гэта праўда. Я і ў клубе, што ў Анопалі, спявала, і на рэпетыцыі бегала. У народны фальклорны калектыв «Світанак» адной з першых прыйшла і хадзіла за апошняга, пакуль здароўе не падавало. За ўвесь час больш за сто песень спела — і зажытковыя, і дажытковыя, і вясельныя... Мяне людзі прасілі: ты зайдзі на вяселле хоць бы адну песню спеці, пакуль каравай уносіць будзе... Да гэтага часу яны:

Ляці, ляці, каравай, з клеці, сядзь сабе ды на покуце, На залёненым жыцце... Дай, Божа, маладзі жыцце... — Напэўна, лёгкі ў вас, Соф'я Рыгораўна, характар?
— Як сказаць?.. Біць мужыкі ніколі не біла, гэта праўда, не піхнула нават, як іншыя. А ўвядзіць (моцным словам) магла... Дык і ён, калі п'яны і прыходзіў, то заўсёды на сваіх дваіх, ніколі вузлаў пад ложкам не шукаў. А вось прыраўнаваць могуць да слупа. Ды так ужо прыраўнае на пустым месцы, што потым сяджу і гадзін пяць плачу.

— Хто ж у вашай сям'і галоўны?
Міхаіл Сцяпанавіч (усміхаючыся):
— А хто больш гаворыць, той і галоўны.

Соф'я Рыгораўна:
— Дык калі трымаць гаспадарку і не руляваць ёю, усё загіне. Я і рулявала, і прапанавала.
— Калі адзін рулюе, а другі падпарадкоўваецца, атрымліваецца ўстойлівы шлюб. Ці была калі-небудзь спакуса разбегчыся?
— Ніколі... Яшчэ мая мама казала: «Давіся, дачушка, адным кавалкам, што б ні здарылася». Гэта цяпер усё проста: выйшла якая замуж, пахлыла тры месяцы, не спадабалася — далей паяццела. У другі раз выйшла —

Каб гэта я прагнала свайго мужа ды ўзяла ў хату чужога?! Лепей праваліцца...

час ніхто нікуды не ўпісаў, і я іх страціла. Цяпер атрымліваю пенсію — без адной тысячы 300, дзятка мой — 327. Яму таксама год з паловай не залічыў ў стаж, не паверылі, што падлеткам працаваў. Да мінулага года, пакуль сілы былі, карову трымаў — мелі сваё малачко, смятанку, масла, тварог. Я гэту карову ад сэрца адравала (Соф'я ў Рыгораўна выцрае слёзы). Што яшчэ? Тэлевізар вельмі нядаўна купілі. Часта слухаю, як прэзідэнт выступае, і маюся Богу, каб даў яму сілы і здароўя...

Цяпер хочацца хату адрамантаваць, шпалеры новыя паклеіць. А яшчэ — тэлефон правесці: з 91-га года стайм з дзядулем на чарзе. І лінія тут ёсць. А тэлефона я не было, так і няма... Страшнавата без тэлефона — здароўе не тое, а раптам што здарыцца?

Соф'я Рыгораўна і Міхаіл Сцяпанавіч праводзяць нас да

КОГДА В ТОВАРИЩАХ СОГЛАСЬЕ ЕСТЬ

(Окончание. Начало на 1-й стр. «МС».)

В ходе принятия законов, отметил в Послании глава государства, необходимо обеспечивать оптимальный баланс государственных и общественных интересов, учитывая нужды всех групп и слоев населения. Ведь в государстве для народа маленьких людей не бывает. Отсюда вытекает и следующая задача местных Советов — **своевременно выразить интересы определенных групп населения в отношении того или иного правового акта.** По мнению Геннадия Новацкого, Совет по взаимодействию должен так наладить свою работу, «чтобы именно на местах черпать штрихи и нюансы для оттачивания законов».

Говоря в Послании о работе с избирателями, Президент подчеркнул, что главной задачей депутатов должна стать помощь конкретному человеку, заинтересованное участие в непростых жизненных обстоятельствах. **«Необходимо в связи с этим еще раз проанализировать практику работы депутатов местных Советов со своими избирателями — а в этом деле есть очень хорошие наработки, много примеров эффективной работы, — обратил внимание Геннадий Новацкий к членам Совета по взаимодействию. — Вы должны знать эти примеры и распространять их. Это, кстати, одна из самых главных наших задач, вытекающих из положения о Совете по взаимодействию».** Подводя черту под сказанным, Председатель Совета Республики предложил Совету по взаимодействию разработать единый комплекс мер по реализации комплекса задач, вытекающих из Послания Президента. «Всякая наша работа будет чего-нибудь стоить, если она будет завершаться какой-то конкретикой»,

Наталья КАРПЕНКА. Мінскі раён.

РЖАЎКА — АГРАГАРАДОК

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стр. «МС».)

У Валянычны Аляксандраўны двое дзяцей, і старэйшая дачка выбрала професію настаўніцы. Восем толькі ці будзе дзятучыне каго вучыць у роднай Ржаўцы — гэта яшчэ пытанне. З аднаго боку, недахоп працоўных месцаў дапамагае падтрымліваць дысцыпліну, а з ін-

Вуліца Маладзёжная ў Ржаўцы: у доміках ёсць вада і цэнтральнае ацяпленне.

прыкмета часу. І найбольшай папулярнасцю з усіх паслуг пошты карыстаюцца ў дзятэй і падлеткаў камп'ютарныя гульні: 810 рублёў за гадзіну. Дзятчэ ахвотна ходзяць і ў сельскую бібліятэку. Яна адвояма ў раёне тым, што была адкрыта ў 1967 годзе на сродкі мясцовага ўраджэнца Якава Драйчука і яго жонкі. Драйчук быў вадным, удзельнічаў у грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнах і на шпіле жыцця вырашыў зрабіць добрую справу для роднай вёскі: ён выдаткаваў больш за 18 тысяч савецкіх рублёў на будаўніцтва бібліятэкі і набыццё кніг. А цяпер больш за тысячу новых дзятчых кніг бібліятэка атрымала па міжнароднай чарнобыльскай праграме «Супрацоўніцтва дзеля разбітасці».

— У Ржаўку разам з аграгарадком прыйшла цывілізацыя, — прызнае Святлана. — Шмат мерапрыемстваў праходзіць, народ актыўны. Толькі я пажадала б тутэйшым людзям, каб яны былі больш культурныя, а таксама здаровыя і працавітыя.

Са задачай аграгарадка адрамантавалі сельскую краму: раней тут лешка стаяла — а цяпер стала па-сучаснаму. Невялікае памешканне запоўнена таварамі.

— У нас тут усё бяруць! — радуецца прадавец Алена Снытко. — Пасля святаў, здарэцца, застаюцца толькі пустыя паліцы. У Ржаўцы — вялікі пакупніцкі попыт. Заробкі тут нядрэнныя, і грошы ў людзей ёсць. Асабліва ў сельскагаспадарчых сезонах — у пасяўную і ўборачную.

Любоў Васільеўна Краўцова — пераяленка з забруджанага радыяцыйнага зоны, сюды пайшла замуж, нарадзіла дзіця, цяпер працуе даяркой на ферме. — Нам тут і домікаў хапае, і ўсёго, — гаворыць жанчына. — Восем толькі з працы праблема: тут так шчыльна ўсе месцы запоўнены, што няма куды палесці ўнізці. Можна, тут бы пабудавалі для нас саўсаферму ці невялікі заводзік. Дык жанчыны павыходзяць з дэкрэтных водпуску, а пайсці працаваць — няма куды.

Даярка Ніна Васільеўна Палавінкіна — вядомы чалавек у акрузе. Яна была дэлегатам апошняга Усебеларускага сходу, а цяпер абрана дэпутатам Слаўгарадскага раённага Савета. — Да адраджэння вёскі нам яшчэ хацелася б паляпшэння ўмоў працы на фермах і, каб моладзь заставалася, пашырэння вытворчасці, — гаворыць яна.

У сельскім Саветае разказваюць, што ў Ржаўцы на сходах прыемна бачыць шмат маладых твараў. Сярэдні ўзрост жыхароў аграгарадка — каля 45 гадоў. — Тут існуе старадаўняя традыцыя — мець не менш за тры дзятэй у сям'і, — расказвае старшыня Савета Пхлева. — У Ржаўцы жывуць тры дзятэйкі шматдзетных сем'яў. Таму ў гэтага аграгарадка ёсць будучыня. Канешне, перы ўмовы, што па людзям будзе дзе працаваць.

Ілона ІВАНОВА. Слаўгарадскі раён.

УВЕСТИ СОВЕТЫ ОТ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ДЕЛ

(Окончание. Начало на 1-й стр. «МС».)
Алексей СТЕПАНЕНКО:

— Коль у нас столькі пытанняў, я прашу выступіць Зою Николаевну, якая дае вам ісчэрпываючыя адказы. Едынае, што хоча адзначыць: мы з вамі неможна сарэнтаваліся не в тую сторону, больш бядуем, як прадседателі сельспалкомов. Я вас понимаю, вы же в одном лице прадседателі Савета і ісполкома. Но Президент на совещании 18 марта сказал, что нам надо вести Совет (подчеркиваю — Совет, а не ісполком) от хозяйственных дел. В соответствии с законодательством, Совет должен выполнять контролирующую функцию: по дорогам, по системе водоснабжения, по канализации. Мы должны сосредоточить внимание на работе с населением.

Зоя ЯКИМОВИЧ:
— В части реализации Указа № 21 Министерство финансов провело следующую работу. Мы собрали проблемные вопросы со всех областей и подготовили разъяснения «О некоторых вопросах по реализации Указа Президента Республики Беларусь № 21». В апреле они были разосланы финансовым управлениям облисполкомов.

В текущем году должны быть проведены сессии Советов первичного уровня по уточнению бюджетов — максимально под требования Указа. Например, в Гомельской области из-за чернобыльских проблем в трех районах вообще не формировались бюджеты первичного уровня. Но существующее законодательство и в первую очередь Конституция не дает на это права. Каждой административно-территориальной единице должен соответствовать свой бюджет. У кого бюджеты

были сформированы — уточните их. Закон «О местном управлении и самоуправлении» дает полномочия Советам регулировать доходы. Многие пересмотрели нормативы своих отчислений. Кто-то убрал подоходный налог как регулирующий источник, заменил его датациями или отчислениями от местных налогов и сборов. Где этого не успели — отрегулировали дотации. Может случиться, что ввиду уточнения бюджета дотационность значительно возрастет. Ну и что? Завершить год надо. С финансовой точки зрения бюджет не должен ослабевать.

В части финансирования вопросов благоустройства. Если вам заложили в статью расходов только освещение, а требуется текущий ремонт улиц — прорабатывайте этот вопрос. Вносите улицы в титульный список объектов, подлежащих ремонту РПП ЖКХ. Пусть не все сразу, поочередно. Финансирование тогда будет идти из района. Кроме того, никто не запрещает, а Указ предусматривает возможность утверждения программы по своим направлениям — благоустройству, социально-культурной сфере и т.д. Но это больше приемлемо для бюджетов с нормальной доходной базой.

Александр МАКРУШИЧ, председатель Ладненского сельского Совета Новогрудского района Гродненской области:

— Скажите, а можно ли использовать на нужды сельсовета свободные остатки, скопившиеся в конце года?

Зоя ЯКИМОВИЧ:
— Можно направить на свои нужды остатки, сложившиеся на 1 января. Далее на год эти остатки не учитываются — бюджет уже сформирован и сбалансирован. **Записала Инга МИНДАЛЕВА.**

МЯСЦОВЫ ЧАС

ЖЫЦЦЁ ЯК У ГОРАДЗЕ. ПРАБЛЕМЫ ЯК У ВЁСЦЫ

ГЛЫБІНКА і ўскраіна буйнога горада — як кажуць, дзве розніцы. І ў дадзеным выпадку вёска Вейна, што знаходзіцца ўсяго за восем кіламетраў ад Магілёва, гэтаму падцярдэжне. Вялікая колькасць насельніцтва, магчымасць практычна без пераходоў карыстацца інфраструктурай абласнога цэнтара, а таксама адсутнасць значных праблем з працаўладкаваннем — прычынамі ўсяго гэтага з'яўляецца менавіта «удалае» геаграфічнае становішча. Зрэшты, адначасова тым жа «прыгарадным статусам» тлумачыцца і яшчэ адна асаблівасць сельсавета — традыцыйна больш высокая планка патрабаванняў мясцовых жыхароў.

Жыць там, дзе ёсць умовы

Сельсагаспадарчымства УКАП «Фірма Вейна» і ААТ «Агракамбінат Усход», завод напояў «Вялянская крыніца», прыватнае прадпрыемства па вытворчасці сінтэпону «Палітэкс». Ужо з гэтага спісу становіцца зразумелым, што варыянт працаўладкавання на тэрыторыі сельсавета ёсць. Нягледзячы на меркаў «стандартнай» вёскі, падаючы і прапановы на зарплатах. У сярэднім па сельгасвытворчасці яны складаюць 400—500 тыс., а па прамысловасці — 500—700 тыс. рублёў.

Нездарма даводзіцца канстатаваць: зарас тут занята больш за сто жыхароў абласнога цэнтара. І разам з тым многія з мясцовых, асабліва з моладзі, лічаць за лепшае наадварот шукаць сабе месцы ў Магілёве. Бо там ёсць шанец для больш высокіх заробкаў. А што да знакамітай «транспартнай праблемы», то яе па сутнасці не было ніколі. Амаль кожную гадзіну праз два буйнейшыя населеныя пункты сельсавета — вёску Вейна і пасёлак Усход — ідзе гарадскі аўтобус. Да таго ж рэгулярныя рейсы робіць «маршруткі». І ў рэшце рэшт, варыянт не менш папулярны — прыватны аўто. Праўда, ёсць цікавая акалічнасць. Абсалютна большасць з

атрымаць надзел «пад агарод» можна амаль без пытанняў. Горш іншае — шмат людзей, і ў першую чаргу сталага ўзросту, прымаюць рашэнне ад зямлі адмовіцца.

«Вяртанне» сотак ці тое ж прадастаўленне ўчастка пад будаўніцтва патрабуе адпаведнага папяровага афармлення ў сельвыканкаме. Толькі летась праз Савет «прайшла» пад дзве сотні падобных зваротаў. Але як разгледзець іх аператыўна — пытанне ўжо іншае.

— Здавалася б, мы знаходзімся ў адносна някескім становішчы — на тэрыторыі сельсавета землепадрыхотаны працуе тры дні на тыдзень — кажа Мікалай Чаранкоў. — Аднак так можа падасца толькі на першы погляд. Бо работы шмат, і справіцца з ёй — цяжка. Таму асабіста я лічу, што сельсавет (а тым больш з вялікай колькасцю жыхароў) павінен мець свайго землеўпарадкаўча і жадаана мясцовага чалавека, які добра ведае тутэйшыя зямлі. І можна не сумнявацца: без справы ён сядзець не будзе. Асабліва калі ўзяць пад увагу, што якраз зараз распачынаецца дзейнасць у новым напрамку — адабранне ўчасткаў, на якіх свечасова не было завершана будаўніцтва.

Грошы на пачатак

Прыгарадны статус — асабліва патрабаванні да знешняга выгляду. Прычым гаворка не толькі аб даўгабудзе. Не менш балючай тэмай для сельскай мясцовасці было і застаецца смецце. Так, за несанкцыянаваную звалку прадугледжаны пакарэнні. І нават адчувальныя штрафы ад 4 да 25 базавых велічынь. Аднак ужо з'яўляюцца гэтай сумы можна меркаваць, што рэальна штраф здольны заплаціць далёка не кожны. Да таго ж, заўважае Мікалай Чаранкоў, нярэдка спроба ўжыць санкцыі на-

АД УЛІКУ — ДА ЭКАНОМІІ

Каб пераканаць сваіх кліентаў у выгадзе ўстаноўкі ў кватэрах індыўідуальных прыбораў уліку расходу халоднай і гарачай вады, гродзенскія жыллёва-эксплуатацыйныя прадпрыемствы выкарыстоўваюць даволі эфектыўны спосаб.

Адапавана інфармацыя змяшчаецца на зваротным баку рахунка-квітанцыі па аплаце жыллёва-камунальных паслуг, якая накіроўваецца наймаўнікам і ўласнікам кватэр. Што ж даюць гэтыя прыборы ў плане эканоміі? Па-першае, чалавек ведае, колькі за месяц вады зрасходоваў сям'я. Па-другое, яе расходы не залежаць ад не заўсёды беражлівых адносін да вады з боку суседзяў на пад'ездзе, даму. Па-трэцяе, эканомія вады дазваляе скараціць і аплату за яе падагрэў. Да таго ж, тым, хто за свае грошы ўстанавіў прыборы уліку вады, на працягу трох гадоў прадастаўляецца двацціпрацэнтная сцідка па аплаце за ваду і каналізацыйныя сцёкі.

Пераканаўчыя аргументы? Калі так, то ў гэтай жа квітанцыі да вашых паслуг тэлефонныя нумары ЖЭСу, куды можна звярнуцца па пытанню ўстаноўкі індыўідуальных прыбораў уліку вады. **Барыс ПРАКОПЧЫК.**

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОў НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

МАЛАФЕЕЎ А. А., старшыня Пастаяннага Камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню;

САСОНКА М. П., старшыня Пастаяннага Камісіі Палаты Прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню;

СЯЛІЦЫ В. С., старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў;

СІВАКОЎ В. А., старшыня Аршанскага гарадскога Савета дэпутатаў;

ЯРКОВІЧ В. І., старшыня Крулянскага сельскага Савета Магілёўскай вобласці.

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК: Наталля КАРПЕНКА.

Сяргей ГРЫБ. *Маргінёўскі раён.*

Першынец — у 25

У Мінску сярэдня ўзрост маці пры нараджэнні першага дзіцяці складае 25 гадоў, пры нараджэнні наступных дзяцей — 30 гадоў. Аб гэтым паведамлілі ў камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама.

На працягу апошніх гадоў у сталіцы склаўся і замацаваўся ідэал аднадзетнай сям'і. «Змяненне погляду моладзі на шлюб і сям'ю, высокая эканамічная актыўнасць жанчын паўплывалі на зніжэнне нараджальнасці», — канстатавалі ў камітэце. Так, колькасць нараджэнняў на 1 тыс. жанчын ва ўзросце 20—24 гадоў за перыяд 1990—2005 гадоў скарацілася з 132 нованароджаных да 58, у жанчын 25—29 гадоў — з 95 да 75 адпаведна.

Цяпер складаецца спрыяльная сітуацыя для павышэння нараджальнасці, адзначылі ў камітэце. Колькасць жанчын найбольш актыўнага дзетароднага ўзросту (20—29 гадоў) у агульнай колькасці жанчын рэспублікі ўзросці (15—49 гадоў) павялічылася з 30 працэнтаў у 1990 годзе да 32,4 працэнтаў у 2005-м. Аб станючых змяненнях сведчыць рост нараджэнняў у апошнія некалькі гадоў, расказалі спецыялісты. Калі ў 2000 годзе ў Мінску нарадзілася 15,3 тыс. дзяцей, то ў 2005-м — 16,4 тыс., а ў 2006-м — ужо 17,8 тыс.

У цэлым, характарыстычны дэмаграфічны сітуацыю ў сталіцы, у камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама казалі, што колькасць насельніцтва горада за мінулы год павялічылася на 16,8 тыс. чалавек і склала на пачатак гэтага года больш за 1,7 млн чалавек. Як і ў мінулыя гады, назіраецца перавышэнне колькасці жанчын над мужчынамі. У мінулым годзе ўдзельная вага прадстаўніц слабага полу склала 53,7 працэнта, моцнага — 46,3 працэнта. Ва ўзроставай структуры ўдзельная вага дзяцей складае 13,3 працэнта, падлеткаў — 4,5 працэнта, насельніцтва працаздольнага ўзросту — 67,9 працэнта, старэйшага за працаздольны ўзрост — 17,6 працэнта.

«Школа здароўя» ў праекце

Гарадскі праект «Школа здароўя» аб'яднаў педагогаў і навучэнцаў 11 сталічных школ.

— На базе гэтых устаноў адукацыі створаны эксперыментальныя пляцоўкі па фарміраванню ў падлеткаў цэнасных установак на карысць здаровага ладу жыцця, — удакладніла начальнік аддзела дашкольнай і агульнай сярэдняй адукацыі Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама Таццяна Харужая. — Ужо ёсць цікавы вопыт. У 195-й школе дзейнічае клуб навучэнцаў «За здаровы лад жыцця!». Выхаванцы школы-інтэрната № 8 падрыхтавалі рэферат «Паскоранае дапамога» для навучаніка дзяцей навывкае аказання першай медыцынскай дапамогі. Навуковае даследаванне «Наркмаманія: трагедыя асобы» правялі старшакласнікі 101-й сталічнай школы. Дзеяць лепшых работ апублікаваны ў зборніку «Школа здароўя», выдадзеным грамадскім аб'яднаннем «Адукацыйны цэнтр ПОСТ».

Галіна МАЛАХОУСКАЯ, «Мінск—Навіны».

Якое імя даць дзіцяці?

У Гомелі немаўлятам арганізоўваюць свята «Імянарэчэнне». Бацькам маленькіх гараджан урачыста ўрачыта пасведчаны аб нараджэнні, напярэдняй дапамогай выбірае імя нованароджанаму.

У гарадскім Доме грамадзянскіх абрадаў у цэнтры ўваў аказаліся нованароджаным 15 бацькоўскіх пар. Для іх работнікі гарадскога Дома грамадзянскіх абрадаў арганізавалі сваё традыцыйнае свята «Імянарэчэнне». Падчас урачыстасцяў сямейныя пары атрымалі пасведчаны аб нараджэнні малых, шматлікіх падарункі ад спонсараў і хвілінкі добрага адпачывання. Для іх выступілі лепшыя дзіцячыя калектывы горада.

Як расказала загадчыца Дома грамадзянскіх абрадаў Лілія Сайкова, падобна ўрачыстасце праводзіцца некалькі разоў у год. Такім чынам арганізатары імкнуча зрабіць адметным уваходжанне ў грамадства маленькіх грамадзян і тым самым прыцягнуць увагу грамадскасці да тэмы дэмаграфіі. Акрамя таго, гэтыя свята ўрачыстасці з удзелам спецыялістаў, якія дапамагаюць маладым бацькам усвядоміць сваю новую ролю і дэталёва імі разбірацца на падтрымку професійналу ў любым пытанні.

Лідзя Сайкова дадала, што напярэдняй свята работнікі Дома грамадзянскіх абрадаў дапамагаюць бацькам вызначыцца з імем. Ва ўстанове маюцца сучасныя выданні па выбару імені. Акрамя таго, у Доме грамадзянскіх абрадаў рэгулярна абавязваюць інфармаваць аб самых распаўсюджаных у Гомелі імях. Паводле слоў загадчыцы, сярэд дзявочых імянаў зараз модныя: Настася, Кацярына, Сафія і Карына, а сярэд мужчынскіх ліідэрства за Мікітамі, Даніламі, Ягорамі, Мацвеямі.

Алена САФРОНАВА, БЕЛТА.

Больш сродкаў на лячэнне

На медыцынскае абслугоўванне і лячэнне кожнага жыхара Міншчыны сёлета ў бюджэт вобласці закладзена 311 тысяч 115 рублёў. У параўнанні з леташнім паказчыкам сума павялічылася больш чым на 20 працэнтаў. Новыя нарматывы змешчаны ў праграме развіцця аховы здароўя на 2007—2010 гады, якая была прынята да выканання і дэпутатамі Мінскага абласнога Савета.

Як расказаў карэспандэнт «Звязды» **начальнік упраўлення аховы здароўя Мінблвыканкама Іван ЛІПНІЦКІ**, вялікая ўвага надаецца ў гэтай праграме выразнаму актуальным праблеме — дэмаграфічнай бяспецы і прафілактыцы захворванняў.

— Хваробу плячэй прадхіліць, чым потым аказаваць медыцынскую дапамогу. Недататкова змагацца толькі з ужываннем алкаголю і нікаціну. Ахова здароўя людзей пачынаецца з правільнай арганізацыі харчавання ў школах, дзіцячых садках і на прадпрыемствах, здароўе будучага пакалення залежыць і ад таго, у якіх умовах жыве цяжарная жанчына — адзначыў Іван Ліпніцкі. — Вось толькі некалькі напрамкаў, якія працягну ўдасканальваць медыцына вобласці. Яна будзе развівацца не толькі, напрыклад, у галіне кардыяхірургіі. Захаванне здароўя на 90 працэнтаў залежыць ад паводзінаў, ладу жыцця людзей, таму прафілактыка хвароб з'яўляецца зараз адной з нашых галоўных мэтаў.

Разам з тым летася ў вобласці было набыта шмат медыцынскага абсталявання і тэхнікі, у тым ліку 100 машын «хуткай дапамогі», перасоўныя рэнтген-апараты, стамацалагічныя ўстаноўкі, апараты штучнай вентыляцыі лёгкіх.

— Мы і надалей будзем працаваць над паліпазненнем стану здароўя насельніцтва. Трэба панізіць колькасць захворванняў, актуальнае і пытанне памяншэння ўзросту смаротнасці сярэд нова-нараджаных. Будзе рэалізоўвацца праграма па ўсеагульнай дыспансерызацыі, што павінна прывесці да выпраўлення дэмаграфічнай сітуацыі ў вобласці. Ну і, канешне ж, матэрыяльна-тэхнічная база медыцынскіх устаноў будзе абнаўляцца і мадэрнізавацца, — паведамаў Іван Ліпніцкі.

Дзімітрый АЛЬФЕР.

Крыж на здароўя

Выпуск

№ 9 (22)

Прамая лінія

СЯМ'Я, ДЗЕЦІ, ДАПАМОГА

Перавышэнне паказчыкаў смяротнасці над паказчыкамі нараджальнасці стала рэальнай амаль паўтара дзесятка гадоў назад. Таму выпраўленне дэмаграфічнай сітуацыі зараз — адна з галоўных праблем.

Такім чынам, што можа даць кожнаму з нас новая праграма дэмаграфічнай бяспекі, якая прызначаюцца і выплываюцца дапамогі па догляду дзяцей, а таксама дапамогі па цяжарнасці і родах, хто і на якіх умовах можа атрымаваць бясплатнае харчаванне на дзяцей ва ўзросце да 2 гадоў, каму прызначаецца адрасная сацыяльная дапамога, якую падтрымку прапануюць сёння тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання на-

сельніцтва, ільготы і гарантыі сем'ям з дзецьмі, дапамога сем'ям у вырашэнні жыллёвых праблем, нарэшце, працуўладкаванне бацькоў — аб усім гэтым і іншым мы прапануем вам пагутарыць падчас «прамой лініі» з удзелам намесніка начальніка галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народна-сельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Таццянай Васільеўнай ШЭМЕТАВЕЦ.

Увага! Згодна з папярэдняй дамоўленасцю, наша «прамая лінія» пройдзе 17 мая з 12 да 13 гадзін па тэлефонах (8-017) 292-38-21 і 292-38-92. Мінскі нумар для папярэдняй пытанняў — 287-17-57.

Свае чужыя дзеці

МАЯ ДРУГАЯ СЯМ'Я

Айчынных усынавіцеляў не можа быць шмат, а замежнае усынаўленне наогул разглядаецца спецыялістамі як рэдкая альтэрнатыва.

Зараз 87 шлюбных пар Беларусі маюць намер стаць усынавіцелямі. Будучыя бацькі «сваіх чужых» дзяцей знаходзяцца на розных стадыях набліжэння сваёй мары — ад тэсціравання да ўласна знаёмства з патэнцыяльнымі дачкамі і сынамі.

Паводле слоў дырэктара Нацыянальнага цэнтру усынаўлення Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Наталлі ПАСПЕЛАВАЙ, людзі, якія выбіраюць сярод іншых варыянтаў прыёму дзіцяці ў сям'ю усынаўленне, — гэта «цэльныя, самастойныя, з высокай грамадзянскай адказнасцю асобы». На думку Наталлі Станіславаўны, вырашэнне праблемы сацыяльнага сіроцтва павінна насіць комплексны характар. Па-першае, неабходна ўмацоўваць сям'ю, стабілізаваць яе станючыя фактары, па-другое, стварыць такую нарматыўна-прававую базу, якая зможа папеліць абароненасць дзяцей у грамадстве і, па-трэцяе, стварыць такія ўмовы, пры якіх сирата або дзіця, якое засталася без бацькоўскай апекі, я мага хутчэй знайсці іншую сям'ю. «Увесь гэты комплекс зараз актыўна ўкараняецца, што дае магчымасць пераадолець праблемы сацыяльнага сіроцтва», — заўважэе Наталлі Паспелова.

Дарчы, летася выяўлена амаль на 500 дзіцяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без бацькоўскай апекі, менш. Пры гэтым амаль 70 працэнтаў былі перададзены на выхаванне ў сям'і. Каля 13 тысяч дзяцей зараз знаходзяцца на выхаванні ў апыкунскіх сям'ях, якія ўзначальваюць, як правіла, сваёй, звыш 5 тыс. — у прыватным. Ахвіццяўляецца два пілотныя праекты: — у Барысаве і Жодзіне — па ўкараненню патранатных сям'яў (ішчэ адной формы платнага выхавання сірот у сям'ях). Каля 6 тысяч дзяцей знаходзяцца ў сям'ях нацыянальных усынавіцеляў. Летася нашы грамадзяне усынавілі 337 дзяцей, замежныя — 39 (з іх 36 усынавілі грамадзяне Італіі, дваіх — сваёй са Швецыі і адзін — сваёй з Расіі).

— Дакументы аб усынаўленні ў нашай краіне могуць быць прыняты да разгляду толькі ў тым выпадку, калі паміж Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і кампетэнтным органам, адказным за працэдуру міжнароднага усынаўлення ў замежнай дзяржаве, падпісаны пратакол аб супрацоўніцтве, — тлумачыць Наталлі Паспелова. — Такі дакумент наша краіна падпісала напрыканцы 2005 года з Італіяй — краінай, куды пасля чарнобыльскай трагедыі актыўна ўязджалі на аздараўленне беларускія дзеці. Замежнае усынаўленне — гэта рэдкая альтэрнатыва, якая дапускаецца ў тым выпадку, калі дзіця не мае магчымасці быць уладкаваным у айчынную сям'ю...

Характэрна, што ў апошнія гады колькасць выпадкаў замежнага усынаўлення няўпільна зніжаецца. Дастаткова сказаць, што з ліку 150 адпаведных спраў італьянскіх грамадзян суд задаволюў толькі 36. Айчынныя спецыялісты тлумачыць сітуацыю ў тым ліку парадкам замежнага усынаўлення, які забараняе перадаваць на такую працэдуру дзяцей, інтэграваных у сям'ю на тэрыторыі сваёй дзяржавы. Акрамя таго, не адбылося замежнае усынаўленне дзяцей, у якіх удалося расшукаць сваяцкі сувязі. Банка даных па грамадзянах Італіі, якія хочуць усынавіць беларускіх дзяцей, не існуе. Дзейнічае дакладна ўстаноўленая працэдура звароту апошніх у Нацыянальны цэнтр усынаўлення. Святлана БАРЫСЕНКА.

Прамая лінія

СПАЧУВАЙЦЕ ВАЧАМ — НАСІЦЕ АКУЛЯРЫ

На вашы пытанні адказваць кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры афтальмологіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Галіна СЯМАК.

Працяг. Пачатак у нумары за 24, 25 і 26 красавіка)
— Добры дзень! Мікалай Раманавіч, 70 гадоў. Званю з Маладзечна. Ёсць глаўкома і катаракта. Урачы кажуць, што катаракта яшчэ не выстела, а па прычыне глаўкомы рабілі чатыры гады назад аперацыю. Праз год я перастаю бачыць на апераваныя вока. А на другім воку — высокі ціск, у Мінску рабілі лазерную аперацыю, пасля чаго праз два месяцы я ўвогуле аслеп. Зараз кажуць, што на тым воку, дзе глаўкома, трэба рабіць яшчэ адну аперацыю...

— Калі ціск унутры вока павышаецца — лічыць бліжэй да 30—40 мм ртутнага слупка, то рабіць аперацыю трэба абавязкова. Таму што зрокавы нерв загінуў — вока не бачыць, але з цягам часу яно яшчэ пачне балець, і тады дзевяццаць яго выдалаць. Зрок мы не вернем, але мы павінны налагодзіць нармальную сістэму адтоку вадкаці, якая ёсць унутры вока, каб пазбегнуць далейшых ускладненняў.

— **Значыць, падчас чароовай аперацыі трэба зрабіць «дзірачку», каб вадкасць мела магчымасць для адтоку?**

— Правільна.
 — **А калі зрабіць аперацыю на другім воку — з катарактай, зрок палепшыцца ці не?**

— Каб пераканацца, што такая аперацыя будзе эфектыўнай, неабходна паглядзець, як працуе зрокавы нерв. Калі астаткавы зрок ёсць, то рызыкаў няма. Праўда, рызыкаваць будзе і ўрач, і вы. Гаворка ідзе пра паласную аперацыю. Падчас надрузацік унутры вока ўпадзе, і гэты перапад можа справакаваць канчатковую гібель зрокавога нерва. Паколькі вам не рэкамендуюць зараз аперавацца, то, верагодна, рызыка несумяшчальная з тым вынікам, які можна атрымаць.

— **А калі б я не рабіў лазерную аперацыю, можа зрок захаваўся б?**

— Не, гэта абсалютна не звязана паміж сабой.
 — **Чаму ж трымаецца такі высокі ціск — 38 мм?**

— Значыць, шлях адтоку, які ўдалося зрабіць з дапамогай лазара, не дастатковы. Класічная аперацыя — радыкальны метад — дазваляе атрымаць больш эфектыўны вынік.

— **Вольга Рыгораўна, Калінкавічы. У 30-гадовага сына — амбліяпія высокай ступені левага вока, скрытая касавокасць. Ён пачаў гаварыць аб тым, што дрэнна бачыць, яшчэ ў трэцім класе. Нас тады накіравалі ў Нароўлю, мы трэніравалі вока, але нічога не змянілася, і пазней мы гэту справу ўпусцілі...**

— Вы спраўдзі ўпусцілі час. Амбліяпія — гэта зніжэнне зроку без відавочных прычын, усе зрокавыя шляхі павінны працаваць нармальна, але гэтага не адбываецца. Трэба было з 3 гадоў насіць акуллары, трэніраваць вочы, рабіць так, каб абодва вокі неслі аднолькавую аптычную нагрузку, і толькі ў такім выпадку можна было перамагчы гэты стан. Сёння вярнуць зрок абсалютна немагчыма, застаецца дабівацца таго, каб ён хоць бы не падаў — насіць акуллары, падбіраць ліны з дапамогай спецыялістаў. Насіць тыя ж ліны дзевяццаць з паўгода, толькі каб прывыкнуць да іх. Неабходна імкнуча разглядаць прадметы ўдалечыні, лічыць іх.

— **Уладзімір Уладзіміравіч, Дзятлаўскі раён. Дыстрафія сятчаткі правага вока. Мне праводзілі лячэнне, але я не адчуў ніякага палепшэння. Ці магчыма паправіць мой зрок і, калі так, то дзе?**

— Дыстрафія сятчаткі азначае, што нервовыя клеткі, якія ўспрымаюць святло і прадметы, загінулі. Аднавіць іх немагчыма. Лячэнне ж было скіравана на яшчэ жывыя клеткі — узлучэнне іх харчавання, паліпашэнне работы. Гаворка ідзе толькі аб тым, каб ваш зрок не стаў горшым. Імкніцеся захаваць тое, што ёсць. Успрымайце курсы, якія вам праводзяць, з радасцю, але не чакайце чудаў.

— **Званю з Магілёва, завуць мяне Ірына Сямёнаўна, 45 гадоў. У мяне — дальназоркасць, нашу акуллары. Як падтрымаць зрок, каб той не пагаршаўся?**

— Пасля 40 гадоў у вачах назіраюцца ўзроставыя змяненні. У хрустальку фарміруецца шчыльнае ядро, якое перашкаджае настройваецца на бачанне прадметаў, размешчаных на блізкай адлегласці. Таму няма іншага спосабу, як проста надзець акуллары для такой адлегласці. А ўвогуле трэба мець на ўвазе, што чым больш актыўны, здаровы лад жыцця вядзе ча-

лавек, тым пазней узнікаюць падобныя парушэнні. Таму вяртаем умераныя прагулкі, фізічныя практыкаванні, вялікія дозы вітаміну С — умацоўваем арганізм. Плюс станючыя эмоцыі.

— **А што вы параіце 25-гадовай дачцэ з бізарукацыя?**

— Пры рознай ступені бізарукацыі ёсць розныя нюансы. Адзінае, што можна сказаць, — ёй абавязкова трэба паглядзець вочнае дно з фундус-лінзаў. Калі дно вока добрае, то можна спакойна насіць акуллары для далечыні.

— **Вітаміны якія-небудзь, з тымі ж чарніцамі, могуць нам дапамагчы?**

— Вітаміны піць можна і трэба, але не варта разглядаць іх як прэпарат для лячэння. Вітаміны патрэбны чалавеку для падтрымання здароўя. Можна ўжываць любыя комплексы, але абавязкова іх чаргаваць.

— **Іван Іванавіч, 70 гадоў, Кіраўскі раён. Бізарукаць сярэдняй ступені абодвух вачэй. Пачаткова катаракта абодвух вачэй. Бачу ламаную лінію, калі чытаю. Акуллары не нашу. Падлецаю ў Бабруйскіх бальніцы. Але нядаўна казалі, што яшчэ раз у бальніцу возьмуць толькі ў экстрэмным выпадку... Што б вы мне параілі?**

— Спраўды, цяпер у афтальмалагічныя стацыяны для кансервацыі нашага лячэння не кладуць. Лычыцца, што гэту дапамогу павінны аказаваць паліклінікі. Можнаце прыязджаць на кансультацыю да нас, у 10-ю бальніцу г. Мінска, мы вам распішам лячэнне, дзе, то пад'ядкайце ў Бабруйск. Калі таксама працуюць цудоўныя ўрачы.

— **Яўгенія Сямёнаўна, 62 гады. Мінск. Не так даўно пачаўся сверб у вачах. Прызначылі кроплі, тройчы пракапаля, але не дапамагло...**

— Калі б сверб быў звязаны толькі з нейкім мясцовым праўленнем у вачах, то было б дастаткова і аднаровава прыёму дэзінфіцыруючых кропль. Калі ж ён захоўваецца, то, хутчэй за ўсё, ёсць нейкая агульная прычына — алергія, напрыклад. Таму трэба звярнуцца да алерголага, правярць шукар у крыві, абследаваць страўнік-кавішчаны тракт.

— **Урачы падазраюць у мяне алергію...**

Дэмаграфічная бяспека

У Гродзенскім абласным радзільным доме з'явілася на свет другая ў гэтым годзе тройня

Шматдзетнымі бацькамі сталі гродзенцы Святлана і Віталь Моханы. Яны будуць расіць дзвух сыноўкаў і дачушкі. Усе трое нарадзіліся з добрай вагой — 2850, 2900 і 3350 грамаў! Намеснік галоўнага ўрача радзільнага дома Людміла Кеда, якая пасляхова выканала аперацыю «кесарава сячэння» і зараз сочыць за здароўем малых, з задавальненнем паведаміла, што дзеці здаровы і паводзіць сябе спакойна.

Фота Іван Ліпніцкі, БЕЛТА.

СПАЧУВАЙЦЕ ВАЧАМ — НАСІЦЕ АКУЛЯРЫ

(Заканчэнне)

Пачатак на 5-й стар.

☞ — **Мікалай Мікалаевіч з Карэліцкага раёна. Хачу спытацца пра цешчу, якой 75 гадоў. У яе на адным воку — катаракта. Трэба рабіць аперацыю, але з-за высокага ціску яе адмаўляюцца рабіць...**

— Калі ў чалавека высокі, не адрэгуляваны артарыяльны ціск, то яго, безумоўна, аперыраваць непажадана з любой нагоды. Тым больш, калі гаворка ідзе пра аперацыю не па жыццёвых паказаннях. Таму сплачту рэкамендую вашай цешчы адарэктаваць ціск, звярнуцца да тэрапеўта або кардыёлага, а потым рыхтавацца да аперацыі на воку.

— **Скажыце яшчэ, калі ласка, а колькі гады ў дзень можна глядзець тэлевізар?**

— Устаноўлена, што экраны, якія свецляцца — тэлевізар, камп'ютар успрымаюць вокам у 5 разоў цяжэй, чым тэкст на паперы. Выяўленне на экране складаецца з дробных частцаў, якія мільгаюць. Таму аптымальны тэрмін прагляду — 2 гадыні. Праз 4 у большасці людзей узнікае зроквая стомленасць, праз 6 — практычна ў кожнага узнікаюць праблемы.

☞ — **Надзея, 59 гадоў. Барысаў. Пачатковая катарак-**

та. Чытаю без акулэраў. Прывезлі акаўляеца таўфон, разведзены на вадзе мёд. Што рабіць, каб папярэдзіць катаракту?

— Разам з іншымі медыкаментознымі сродкамі можна выкарыстоўваць полівітамінныя кроплі, квінакс, мёд, таўфон, але ўсё гэта не вельмі эфектыўнае. У наш час найбольш дасканалы паход — аперацыйнае лячэнне. І абавязкова трэба сачыць за артарыяльным ціскам.

☞ — **Тацыяна Фёдарэўна, 49 гадоў. Клецкі раён. 20-гадоваму сыну шэсць гадоў таму паставілі дыягназ — траўматычная катаракта. Якімі могуць быць наступствы?**

— Траўматычная катаракта — гэта катаракта, атрыманая ў выніку траўмы. Значыць, мы можам чакаць нейкіх іншых ускладненняў, чым пры звычайным падобным захворванні. Неабходна пранасконсультавацца ў добрых спецыялістаў.

— **Сама я апошнім часам адчуваю ў вачах нейкі дыскамфор, быццам бы дваенне. Што гэта можа быць?**

— Гэта можа быць паталогія, звязаная са змяненнямі ў хрусталіку — памутненне ў нейкай зоне, якое дае скажэнне. Або мо-

гуць быць праблемы ў сятчатцы. Да 50 гадоў, калі ёсць асаблівасці з артарыяльным ціскам, можа узнікаць сплачту ацёк у гэтай зоне, пасля — рубчык, які таксама будзе даваць скажэнне. Вам неабходна наведваць афтальмолага, каб высветліць прычыну дыскамфорту.

☞ — **Сізімунд Казіміравіч, 85 гадоў. Мар'іна Горка. На левым воку — глаўкома, па прычыне якой перанёс аперацыю. Зараз і правае вока бачыць дрэнна. Прывісалі пілакарцін, аруцімол. Што вы мне параіце?**

— Далей назіраць у афтальмолага, меарць ціск унутры вока адзін раз у 3 месяцы, праводзіць 2 разы ў год курсы дэзінфекцыйнага метабільнага лячэння ў паліклініцы.

☞ — **Ангеліна Адамаўна, 70 гадоў. Столінскі раён. Прапелеравалі па прычыне катаракты правага вока. У заключэнні сказана: артыфцыя правага вока. Што гэта такое?**

— Гэта значыць, што вам замест хрусталіка Устаноўлена штучная аптычная ліза. Афракія азначае адсутнасць хрусталіка.

☞ — **Святлана, звязно з Мінска. Скажыце, калі ласка, а ці будзе біззарукасць спадчынай?**

— Бывае. Але ў большай колькасці выпадкаў яна набывае. Абсалютная большасць дзяцей нараджаецца дальназоркімі, але хутка становяцца біззарукамі. Каждзі, што людзі, у якіх зрок — «адзінка», лянівяя, мала чытаюць. Сапраўды, мігія развіваецца з-за таго, што чалавек пастаянна разглядае прадметы на адлегласці 30 см. Вока прыстасоўваецца да такога рэжыму працы. Вось таму 75 працэнтаў людзей у развітых краінах носяць акулэры. Наогул ёсць шмат важных нюансаў у справе развіцця біззарукасці. Бацькі павінны ведаць, напрыклад, што нельга вешаць цацкі прама перад вачыма дзіцяці, што трэба паказаць яго афтальмологу значна раней, чым яго пойдзе ў школу. І наогул бацькі павінны ўсвядоміць, што дзецям неабходна развівацца не толькі разумова — з кніжкамі ў руках, за камп'ютарамі, але і фізічна — часцей бываць на свежым паветры, лываць, хадзіць на масаж і г.д.

— **А ці праду кажуць, што акулэры павінны быць рознымі для работы на розных адлегласцях?**

— Правільна. Акулэры падбіраюцца пад канкрэтную адлегласць — для чытання, для нажэння на вуліцы. Аднак ёсць,

напрыклад, мультыфакальныя, прагрэсіўныя акулэры, калі шкло складаецца са шматлікіх лінзачак — для пазнапнага набліжэння.

— **Цікава, якім чынам на воцкі ўплывае павышаны радэіацыйны фон і ультрафіялет?**

— Вока — сасудзісты орган. Зараз жа ва ўсім свеце назіраецца рост сасудзістай паталогіі. Малыя дозы радэіацыі, як вядома, разбураюць сценку сасуду. А ультрафіялетавое выпраменьванне мае дачыненне да правакацыі ўзнікнення катаракты.

— **А яшчэ мяне цікавіць, ці ёсць якія-небудзь прыкметы наступлення глаўкомы? Ці можа мець дачыненне да гэтай пастаяннай боль у зоне паміж бровамі?**

— Прычын боляў паміж бровамі — шмат, але яны могуць мець дачыненне і да зроквой хвароб. А глаўкома можа быць зусім без усяіх сімптомаў, таму мы яе так і апасаемся. Чалавек слепе, а я яго нічога не турбуе. Для своечасовага выяўлення глаўкомы трэба меарць унутрывоочны ціск, асабліва людзям ва ўзросце пасля 40 гадоў.

«Прамую лінію» правялі Святлана БАРЫСЕНКА і Вольга ШАУКО.

Зіма вясной

Цэнтральны батанічны Цэнтральнага батанічнага саду (ЦБС) Нацыянальнага акадэміі навук пачалі работу над стварэннем «Саду водараў», паведміці карэспандэнту БЕЛТА вучоны сакратар устаноў Міхаіл Матэль.

Ствараецца лячэбны «Сад водараў»

Паводле яго слоў, прагуклі па новаму саду будучы аказваць лячэбнае ўздзеянне на наведальнікаў. «Водары кветак расслабляе, а таксама акажуць агульнамацавальны эффект на арганізм чалавека», — патлумачыў ён. Цяпер распрацоўваецца спіс лячэбных раслін, якія напоўняць новы сад. Планаецца, што ў яго будуць уключаны кветкі, якія змогуць лячыць сардэчна-сасудзістыя і лёгачныя захворванні.

Суразмоўца расказаў, што ў экспазіцыю «Саду водараў» увойдзе каля трох дзесяткаў відаў раслін. У іх ліку ландыш, фіялка, лаванда. Усе кветкі будуць завезены да нас з-за мяжы. На сёння спецыялісты ЦБС рыхтуюць пляцоўку для новага саду. Яе плошча складзе каля 200 кв. м. Каля 70 працэнтаў працы па падрыхтоўцы пляцоўкі ўжо выканана. Планаецца, што новы сад адчыніцца для масавых наведванняў налета.

На жаль ШТОГОД У СВЕЦЕ Ё ВІНКУ ЧП НА ВЫТВОРЧАСЦІ І ПРАФЗАХВОРАВАННЯ ПАМІРАЮЦЬ 2,2 МЛН ЧАЛВЕК

Даследаванні Міжнародная арганізацыя працы (МАП) сведчаць: штогод у свеце 2,2 мільярд чалавек паміраюць ад няшчасных выпадкаў і захворванняў, звязаных з працоўнай дзейнасцю. Траўмы атрымліваюць больш як 270 мільярд работнікаў, а 160 мільярд — пакутуюць ад вытворча абумоўлена захворванняў. Паводле ацэнкі МАП, у выніку глабальнай эканамічнай нясе вялікіх страт: страчваюцца 4 працэнты сусветнага ВУП. Гэта ў 20 разоў больш, чым сумарны аб'ём дапамогі, што выдзяляецца дзяржавамі на мэты развіцця.

У мільярд годзе МАП прыняла Канвенцыю аб аснове, якія садзейнічаюць бяспецы і гігіене працы. Яна стымулюе дзяржавы да распрацоўкі нацыянальнай стратэгіі пастаяннага удасканалення аховы працы. Задачу ў тым, каб наладзіць прафілактыку траўмаў, захворванняў і смерці на вытворчасці, дабівацца бяспечных і здаровых умоў працы, перыядычна аналізаваць, які меры трэба прыняць для ратыфікацыі адпаведных канвенцый МАП у галіне аховы працы.

1 мая на Аўгустоўскім канале адкрыўся байдарачны сезон

1 мая на Аўгустоўскім канале (Гродзенскі раён) адкрыўся байдарачны сезон. 70 трыстаў з Польшчы і Беларусі арганізавалі сумесны сплав па байдарках па Аўгустоўскаму каналу. За два дні байдарачнікі пройдуць 25 км па тэрыторыі Беларускай часткі Аўгустоўскага канала і па рацэ Нёман.

Фота Ілены ШУЧАЛОВА, БЕЛТА.

Хочаце—верце

Вызначаем характар па групе крыві

Добра вядома, што перасадка органаў ад аднаго чалавека іншаму — аперацыя складаная і рызыкоўная. Тканкі часта не прыжываюцца, адрываюцца. Больш шанцаў атрымаць станоўчы эфект, калі данарам становяцца бліжэйшыя сваякі — бацькі, дзеці, сёстры. Аднак і тут прыкладна ў 15 працэнтах выпадкаў арганізм рэцыпіента не прызнае чужы орган за свой. Іншая справа — пералічэнне крыві. Кроў не падпарадкоўваецца тканевым законам, хоць і з'яўляецца вадкай тканкай чалавека. Многія яе якасці не растлумачыла сучасная медыцына і сёння. Падрабязней пра таямніцы крыві нам расказаў кандыдат медыцынскіх навук, іголкарапеўт Валерый МОЛАСТАЎ.

— Яшчэ літаральна сотню гадоў таму пералічэнне крыві несла смяротную рызыку для таго, каму яго праводзілі. Выжывалі тыя пацыенты, каму па шчасліваму збегу акалічнасцю ўпалі аднагрупную кроў. Напрыканцы XIX стагоддзя пасля шматлікіх няўдалых спроб было выказана меркаванне аб існаванні розных тыпаў крыві, якое пацвердзілі Карл Ландштэйнер і Ян Янскі, якія вынайшлі групы крыві. Сёння група амерыканскага індзейца можна пералічыць еўрапейцу — пры ўмове, што гэта будзе адна і тая ж група і рэзус. Кроў чарнаскурага афрыканца з берагоў Конга — пры той жа агаворцы — выратуе жаўтаскурага японца. Чужародная тканка, якой з'яўляецца кроў, абавязкова прыжывецца ў іншым арганізме. Той факт, што кроў у межах сваёй групы ва ўсіх рас сумяшчальна, даказвае, што самы старажыты продкаў для еўрапейца і мангалоіда, амерыканскага індзейца і афрыканца быў адзін.

— **Чаму ж усё астатнія тканкі чалавека спецыфічныя, а кроў не валодае такой абсалютнай індывідуальнасцю?**

— У гэтым — яе вялікая таямніца. Усе расы і народнасці падпарадкоўваюцца правілу «чатырох груп крыві», аднак чаму чалавецтва мае іх менавіта 4, а не 3, ці сотню? Чаму кожны чалавек не валодае асабістай групай крыві, калі яго ўнутраныя органы маюць абсалютна індывідуальны склад бялкоў? Чаму кардыяварыяльныя органы (печань і косны мозг) за мільёны гадоў эвалюцыі «навучныя крыжы» сінтэзавалі толькі 4 групы крыві? Адакцаж на гэтыя пытанні сучасная медыцына пакуль не ў стане.

— **На ваш погляд, чатыры — гэта канчатковы лічба, ці колькасць груп крыві з часам можа нейкім чынам змяніцца?**

— Высокае развіццё сучасных пасажырскіх транспартных сродкаў ужо сёння прыводзіць да татальнага змяшчэння рас, нацый і народнасцяў. Лагічным будзе зрабіць выснову, што, скажам, праз тысяч гадоў, калі змешаныя шлюбны белай, жоўтай, чырвонай і чорнай рас будучы даваць патамства ў шостым ці дзесятым пакаленні, узнікне адзіная пятая група крыві.

Адначасу, што існуе пэўная сувязь групы крыві, рэзус-фактара, формы твару, колеру валасоў і радужнай абалонкі вока. Японскія спецыялісты нават сцвярджаюць, што групы крыві ўплываюць і на характар чалавека.

— **Цікава, якімі якасцямі валодаюць упадальнікі, скажам, першай групы?**

— Гэта заўсёды лідары. Яны ўпэўненыя ў сабе, энергічныя і напорыстыя, могуць адыцца ўсе дзеі дасягнення пастаяльнай мэты. Яны моцныя, адважныя асобы з добра развітой інтуіцыяй і высокай матывацыяй, на жыццё аптымісты. Такія людзі заўсёды прагнуць улады, лідарства — у сям'і, на працы. Аднак самавольства і высакмернасць могуць у многім перашкодіць рэалізацыі іх планаў. Людзі з другой групы крыві, наадварот, добра адчуваюць сябе ў падпарадкаванні, гадоўнае, каб побач былі аднадумцы. Яны любяць камфорт — душэўны і бытавы, пазбягаюць канфліктаў, валодаюць добра развітымі разуמוўнымі здольнасцямі, схільныя да супрацоўніцтва і ўзаемапаразум'яння. У душы яны романтикі, але часам бываюць упартымі і раздражняльнымі. Для іх характэрны павышаныя чуйнасць, страснасны, зрыентаванасць на інтарэсы калектыву. Такія людзі цэняць у жыцці спакой і парадка. Асобы з трэцяй групы жыюць для сябе. Свабода і незалежнасць — вось іх крэда. Ім уласціва гібкасць мыслення і паводзінаў,

прапануючы ім ужываць нятлуствае мяса, рыбу, морнапрадукты, фрукты і гародніну, адмовіцца ад кавы, вянціліны, каўбас, марынаваных прадуктаў.

— **Што раіцца людзям з другой (А) групай крыві?**

— Іх продкамі былі земляробы і фермеры. Гэты тып крыві, лічаць распрацоўшчыкі тэорыі Пітэр Д'Адамо і Кэтрын Утні, сфарміраваўся ў перыяд пераходу людзей ад качавага да аселага ладу жыцця, ад палявання да земляробства, што прывяло да змянення дыеты ў бок расліннае іе. Людзі з другой групай крыві лепш сябе адчуваюць, калі прытрымліваюцца вегетарыянскай дыеты, бо яны атрымалі асаблівасці яе засваення ад уладальнікаў першай групы, для якіх жывёльныя бялкі — паліва, людзі з другой групай яшчэ ў маладосці пачынаюць назапашваць іх у якасці сваіх тлушчавых адкладанняў. Іх аптымальны рацыён — злакі, бабы, садавіна, агародніна, сухафрукты, рыба ў невялікай колькасці. Варта пазбягаць ужываць каўбасы, вянціліну, тлустую свініну, скарачці спажыванне малака, малочнакіслых прадуктаў, сыроў.

— **А якімі павінны быць фізічныя напружкі ў людзей з другой групай крыві?**

— Не вельмі інтэнсіўнымі. Паддудць рыбалка, павольныя прагулкі. Увогуле, дыеты для людзей з першай і другой групамі крыві з'яўляюцца ірацыянальнымі. У адрозненне ад іх дыеты для людзей з трэцяй (В) групай — добра збалансавана і ўключае шырокі спектр прадуктаў усіх тыпаў. Па выніках некаторых даследаванняў, група крыві В з'явілася каля 10 тысяч гадоў таму сярод прадстаўнікоў мангалоіднай расы з Цэнтральнай Азіі, якая з часам распаўсюдзілася па Еўропе. Гэтыя людзі прасоўваліся на Поўнач, насаджвалі культуру, зарыентаваную на прыручэнне жывёл і развіццё жывёлагадоўлі. Гэта адбывалася на рацыёне харчавання, які складаўся з мяса і малочных прадуктаў. Людзям з трэцяй групай крыві карысна спажываць малако і прадукты яго перапрацоўкі, нятлуствае мяса, рыбу, морнапрадукты, выдальчы з рацыёну каўбасы, вянціліну, свініну, абмежаваць сябе ў мучных вырабах і кукурузе. Сёння прадстаўнікі трэцяй групы крыві — адзіныя, хто могуць падтрымліваць добрае здароўе і высокі жыццёвы тонус за кошт малочнай дыеты. Ім неабходна збалансавана фізічныя і разуמוўныя напружкі.

— **Чацвёртую групу (АВ) крыві сёння мае толькі каля 5 працэнтаў насельніцтва Зямлі. Яны лічыцца самай маладой. Якія парадкі ў харчаванні прапануюцца людзям з такой групай?**

— Чацвёртая група крыві з'явілася ўсяго каля 10 тысяч гадоў таму. Аўтары тэорыі крыві, што гэта адбылося ў выніку асіміляцыі ўсходніх заваёўнікаў з апошнімі прадстаўнікамі заваяванай Еўропы. Гэтым людзям прыпавінаюць унікальныя здольнасці прыстасавання, а іх арганізму — стойкасць да розных хвароб. Паколькі чацвёртая група (АВ) сплалучае ў сабе кампаненты другой (А) і трэцяй (В), дыета для АВ павінна ўтрымліваць прадукты, рэкамендаваныя абодвум азначаным групам. Людзям з чацвёртай групай варта абмежаваць спажыванне мяса (акрамя тлушчанага), выдальчы з рацыёну вянціліну, мясных кансервы, больш есці рыбы і морнапрадуктаў, садавіны, гародніны (асабліва памідоры). Карыснымі будуць малочныя прадукты, алеі, чырвонае віно, кавы. У людзей з АВ групай крыві вельмі адчувальны страўнікова-кішачны тракт, толькі метадам спроб і памылак яны могуць вызначыць, які від ежы ім больш падыходзіць.

— **Не выключана, што прыроджаны асаблівасці і характар харчавання паўплывалі нават на ўстойлівасць да асабліва небяспечных інфекцый. Лічыцца, што людзі з першай групай крыві падвержаны чуме, але ўстойлівяя да халеры. У многім арганізм чалавека яшчэ застаецца загадкай для навукоўцаў.**

Інга МІНДЛЁВА.

Конкурс прыпевак

Зажурыўся як мужчына — Ёсць для радасці «Мальвіна»...

Каментарый да прыведзеных ніжэй прыпевак, на маю думку, залішні. Заўважу толькі, што ў Швецыі, якую называюць «краінай перамогі сацыялізму», у свабодным продажы няма нават піва, утрыманне спірту ў кім больш за 3,5 працэнта. Алкагольны напой там можна купіць толькі ў спецыяльных дзяржаўных крамах, якія не працуюць у выхадныя дні і па вечарам. Ды і колькасць саміх крам даволі абмежавана. Прычым там няма таннага і няякаснага віна. Уся выпіўка і цыгарэты каштуюць зусім нятанна (дарэчы, курцы ў пямшыханках, лобых, забаронена). Як вынік, колькасць ужывання алкаголю ў Швецыі паравальна нізкая. І гэта становіцца адбываецца на ўсім: і на эканоміцы, і на працягласці жыцця, і на яго якасці.

А ў нас, ведаеце, часам знікаюць з вытворчасці на пэўным працэнтам садава-ягальных, але тут жа з'яўляюцца новыя назвы таго ж самага. Каго падманем? У якія гульні гуляем? Ці нам так на саміх ясах, прабачце, напляваць?

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ПЛАДОВА-ВЫГАДНАЕ БАГАЦЕ

Мікола КАМАРОЎ, г. Мінск:

Танчым польку з падкіндэсам, Стаў партвейн далікатэсам, Але ў нас хоціць піцца На ўсе выпадкі жыцця.

Раніцаю пры сутрэчы Будзе «Вермут» тут дарэчы. Каму з раніцы ўсё кіпнам — Выбіваюць клін «Бурштэнам».

Ёсць напой і для пачыну, Што пад назвай «Васіліна». На душы каму хронова — Даламожа «Казанова».

Ёсць напой і для пачыну, Што пад назвай «Васіліна». На душы каму хронова — Даламожа «Казанова».

У каго ў жыцці не гладыа — Можна вырачыць «Загадак». У таго разул на славу, Калі піць толькі «Забаву».

Зажурыўся як мужчына — Ёсць для радасці «Мальвіна». А для тых, хто мысліць здрава, Не пашкодіць «Яраслава».

З раніцы хто не ва удары — Знойдзе выйсце ў «Людным дары».

У каго іпахандарыя — Да паслуг «Аляксандр і Я».

Каму надта карціць выпіць — Ёсць напой пад назвай «Прыпяць». Хто не ходзіць ў заасад, Ёсць таму «Вішнёвы сад».

З ранку выпіць хто гатоў — Тым — «На рубяжы вярной». Раніцой калі агонія — У час выльчэць «Аронія».

Тваша фігура — у нашых руках

З надыходам вясны, калі абуджаецца прырода і мы адчуваем эмацыянальны ўздым, хочацца хутчэй зняць з сябе цяжкае зімовае адзенне. Але дастацьці з шафы любімоў сукенка або касцюм, заўважам, што яны сталі крыху цеснымі, і адчуваем сябе ў звыкліх вопратцы няяручна. «Усё! 3 сённяшняга дня — канчаткова. Мінус столькі кілаграмаў да такога выся чысла...» — думаем мы, у чарговы раз з сумам глядзячы на ўласнае адлюстраванне.

І чым жа справа? У тым, што мы стаміліся або нешта не так зразумелі? Або ў адсутнасці сілы волі? Не. Усё справа — толькі ў нас.

Дыетологі называюць падобныя выпадкі «з'явай адкату»: арганізм чалавека адразу пасля перанесенага гападанна або дыеты з усяім сіл імкнецца вярнуць патрачаны тлушч. І даволі хутка (на працягу лічаных тыдняў!) вага вяртаецца да папярэдняга паказчыка, а няярдка нават і перавышае іх. Таму харчаванне павінна быць рэацыянальным, збалансаваным і рэгулярным заўсёды: на працягу дня, тыдня і — лепш за ўсё — на працягу ўсяго жыцця: ніякіх «паміранняў з голаду», ніякіх «ад-

яданняў» пасля строгіх абмежаванняў. Дарчы, згодна з рэкамендацыямі спецыялістаў, у асаблів, якія не знаходзяцца ў умовах клінаці, зніжэнне масы цела не павінна перавышаць 3 кг у месяц. Вельмі хуткае змяшчэнне вагі цеснымі, і адчуваем сябе ў звыкліх вопратцы няяручна. У прыватнасці, да апушчэння важных унутраных органаў, друзласці мышчанага масіву і скурнага покрыва, пагаршэння абмену рэчываў.

І ўсё ж вы вырашылі які мага хутчэй пазбавіцца ад лішняй вагі. Тады прыміце да ўвагі наступныя парадкі.

◆ Калі вы пакутуеце ад цукровага дыябету, сардэчна-сасудзістых захворванняў або хвароб ныракі — не перадумайце хутка пахудзець, вам неабходны кантроль урача.

◆ Не забывайцеся пра твар і шыю! Рэзкае змяншэнне падскурнага слою тлушчу прывядзе да таго, што скура на твары страціць пругкасць, пастарэе. Гэтага Або штосці не так з вагамі? Не. Усё справа — толькі ў нас.

◆ Калі вы пакутуеце ад цукровага дыябету, сардэчна-сасудзістых захворванняў або хвароб ныракі — не перадумайце хутка пахудзець, вам неабходны кантроль урача.

◆ Не забывайцеся пра твар і шыю! Рэзкае змяншэнне падскурнага слою тлушчу прывядзе да таго, што скура на твары страціць пругкасць, пастарэе. Гэтага Або штосці не так з вагамі? Не. Усё справа — толькі ў нас.

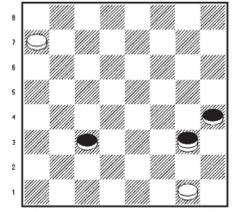
◆ Проста пахудзець — недастаткова! Страціць вагу — гэта адно, а захаваць акругласць і плаўнасць формам, не стаць кашыччай і няярэзнай — зусім іншае. Калі вы проста пахудзеце, то не станцеце выглядаць маладзей. Зроквыямы аналізатарамі рэацыянальным, збалансаваным і рэгулярным заўсёды: на працягу дня, тыдня і — лепш за ўсё — на працягу ўсяго жыцця: ніякіх «паміранняў з голаду», ніякіх «ад-

важы прэпараты, састаў якіх незразумелы. Парада адна — займіцеся практыкаваннем больш, чым дыетамі і таблеткамі.

◆ Многія жанчыны і асабліва маладзёжныя дзятучаты злужываюць працізактавымі таблеткамі. Дарагоўля такіх лекаў у нашай краіне, а таксама няграматныя парадкі больш «вольных» сябровак вядуць да таго, што некаторыя з нас прымаюць сродкі, якія не зусім дакладна адпавядаюць нашаму фармацэўтычнаму фону, скажаму яго, што перш за ўсё прадуць хуткім крокам, таксама па 20—25 хвілін.

</

«Пагода ў доме»-3
Троіч класіфікацыйны конкурс на прызы Свіслацкага прадпрыемства жыллёва-камунальнага гаспадарства (кіраўнік Канстанцін Міхайлавіч БА-РЭЛЬ) і з нормай першага спартыўнага разраду па шашках працягваем заданнем № 8.

БЕЛЫЯ: а7, с1 (2). **ЧОРНЫЯ:** с3, h4, дамка q3 (3). Нічыя.
Тэрмін для адказу традыцыйны — два тыдні. Накроўвайце іх на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Арганізатары конкурсу прысвечваюць яго 90-годдзю газеты «Звязда».

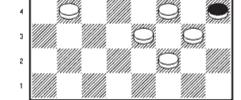
Не толькі рашаем
Праверце, калі ласка, расшэнні змеічаных раней пазіцыі.
— ПАГОДА У ДОМЕ»-3: № 2 (М. Грушэўскі), 1. dс7 2. dс3 3. сd8 dс3АВС 4. dе7 5. h:h4x. С3... dе3 4. dе7 5. h:h4x. В3... gf2 4. dе7 5. hgt1x. А3... gh2 4. dе7 5.h:g1#.

Першымі правільныя адказы далі У. Аўласенка (Гродна), А. Перавознік і У. Сапцяжынік (Рагачоў), І. Астроўскі, В. Астрынскі і С. Гурыновіч (Мінск), І. Працук і У. Пудкін (Паставы), А. Буялава (Новалукомль), С. Сідарчук (Брэст), В. Голас (Любаны), А. Т. Янчук і яго вучні Валера Жук, Мікіта Кузьмін, Павел Літвічак, Дзіма Машук, Дзяснін Семяноў, Віктар Суяркін, Даня Ша-тобыч, Тая Трацюк, Дар'я Ша-тобыч і Надзея Ермаловіч (Камянец), В. Белы (Калінкавічы), І. Козел (в. Махнавічы Мазырскага раёна), А. Белы і П. Шкляўца (Наваполацк), А. І. Ашчэпкіна і У. Цыганя (п/а Рудыцка Нясвіжскага раёна), І. Мацкевіч (Жодзіна), В. Краўчук і С. Начаеў (Баранавічы), А. Пярхальскі (Глыбокае), А. Агіевы (Кобрын), А. Кіслы (Узда), А. Рогач (Вілейка), А. Шаўчанка (Астравец), С. Цімафееў (Барысаў).

Анатоль Пярхальскі не толькі любіць рашаць нашы заданні, але захапляецца яшчэ і падрыхтоўкай зборнікаў «Звяздзюскага шашачнага рубрыка». Ён ужо выпусціў чатыры зборнікі — за 2003, 2004, 2005 і 2006 гады. Па пытанню набыцця гэтых выданняў можа звярнуцца да аўтара, калі патэлефануе мяне ў г. Глыбокае — 28673 альбо накіруе электронны запіс на адрас: 211800, г. Глыбокае Віцебскай вобласці, вул. М. Казяя, 73.

Анатоль Пярхальскі таксама даў свае пазіцыі з 41-га чэмпіянату рэспублікі па завочных шашках, якія павінны быць зашчыненыя.

№ 1. **БЕЛЫЯ** (А. Пярхальскі): b4, c1, c5, e1, f2, f4 (6). **ЧОРНЫЯ** (Ю. Мажажкі): a7, b6, e7, f6, h4, h6 (5). 1. ... f6bх. Цугцванг!

№ 2. **БЕЛЫЯ** (М. Дзям'яновіч): b4, e3, f2, f4, g3 (5). **ЧОРНЫЯ** (А. Пярхальскі): c7, d6, f6, h4, h6 (5). 1. ... f6bх. Цугцванг!

Чарговы экзамен
Віцэ-чэмпіён свету па шашках-100 сярод юнакоў Ігар Міхалчанка з Ваўкавыска паспяхова вытрымаў чарговы экзамен у спаборніцтвах сярод дарослых. Мы пісалі ўжо, што ў складзе зборнай Белароду ён атрымаў бронзавую ўзнагароду ў камандным першынстве свету. А адразу пасля гэтага ў адборачным турніры ў Корбаку (Германія) заваяваў п'ятуўку на ўдзел у фінальнай частцы асабістага чэмпіянату свету, які праводзіцца ў Хэрдэнбергу (Галандыя) з 11 мая па 2 чэрвеня.

Чэмпіянат краіны
Яго аб'явіла ГА «Беларуская федэрацыя шашак» па складаным мініяцю, праблем, з'яўдзіў і зада-64. У жонкі раздзел можна даслаць па шосьце кампазіцыі, створаныя самастойна або ў саўзастаўстве, новых альбо апублікаваных пасля 31 сакавіка 2005 года. Яны разам з анкетнымі данымі накіроўваюцца на адрас галоўнага скаржара спаборніцтваў Віктара Шульгі: 220051, Мінск, 51, а/с 52. Яго тэлефон — 274-11-13. Першынство праводзіцца па Кодэксу шашачнай кампазіцыі Беларусі 2004 года.
Удзельнікам неабходна запісаць уноск члена ГА «БФШ».

Чэмпіянат краіны
Яго аб'явіла ГА «Беларуская федэрацыя шашак» па складаным мініяцю, праблем, з'яўдзіў і зада-64. У жонкі раздзел можна даслаць па шосьце кампазіцыі, створаныя самастойна або ў саўзастаўстве, новых альбо апублікаваных пасля 31 сакавіка 2005 года. Яны разам з анкетнымі данымі накіроўваюцца на адрас галоўнага скаржара спаборніцтваў Віктара Шульгі: 220051, Мінск, 51, а/с 52. Яго тэлефон — 274-11-13. Першынство праводзіцца па Кодэксу шашачнай кампазіцыі Беларусі 2004 года.
Удзельнікам неабходна запісаць уноск члена ГА «БФШ».

Тэндэнцыі Смерць патыхае спіртам

Сцялёта ў сталіцы ў выніку атручвання алкаголем памерлі 100 чалавек

Сталічная міліцыя б'е трыуго. Алкагалізацыя жыхароў Мінска ідзе такімі імклівымі тэмпамі, што не толькі істотна пагаршае крымінагенную сітуацыю, але сама па сабе нясе рэальную пагрозу жыццю і здароўю аматараў спіртнога. Як адзначаюць начальнік Галоўнага ўпраўлення ўнутраных спраў (ГУУС) Мінгарвыканкама Анатоль Куляшоў, толькі з пачатку года на прымушовае лячэнне было накіравана 276 хронічных алкаголікаў. Зараз на ўліку ў гарадскім наркалагічным дыспансэры знаходзяцца больш за 37 тысяч чалавек, у тым ліку каля 5 тысяч падлеткаў і прыкладна 6 тысяч жанчын. Між іншым, жаночы алкагалізм «прагрэсуе» ў Мінску проста з рэакцыйнай хуткасцю. Яшчэ зусім нядаўна ў сталіцы на 100 мужчын-алкаголікаў прыпадала толькі 1 жанчына з такім жа дыягназам. Зараз на кожны 10 мужчын, якія з'яўляю-

Парламенцкі дзённік

Памер выплаты аліменту — не менш за вызначаны

У хуткім часе памер выплаты аліменту не зможа быць меншым за пэўную суму. У прыватнасці, у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі ўнесены законпраект, які вызначае мінімальны памер аліменту, які неабходна будзе выплачваць незалежна ад памеру дахода.

Цяпер дзейнічае наступны парадак выплаты аліменту: адно дзіця — чвэрць заробку, на дваіх — трэць, на траіх і больш — палова. Аднак, лічыць міністр юстыцыі Віктар Галаванав, існуючыя людзі, якія хітруюць і прадстаўляюць даныя аб тым, што зарабляюць за год усяго 300—400 тысяч рублёў. У сувязі з гэтым змяненні ў Кодэкс аб шлюбe і сям'і прадугледжваюць, што мінімальны памер аліменту павінен складаць у месяц пэўную суму. У адпаведнасці з законпраектам, які паступіў у парламент з гэта сумы вызначана ў памеры адной базавай велічыні. Аднак дэпутаты, якія прысутнічалі на пасяджэнні камісіі па ахове здароўя, фізчнай культуры, справах сямяці і моладзі, лічыць, што гэта сумы не зможа забяспечыць нават мінімальны патрэбы дзіцяці. Так, дэпутат Мікалай Чурсын прапанаваў, каб у законпраекце мінімальна сумы выплат на адно дзіця адпавядала быць базавым велічыням, на дваіх — сямі, на траіх і больш — дзесяці. З магчымацю павелічэння мінімальнай сумы выплаты аліменту ў прынцыпе згодны і Мініст, аднак карэкціроўка закона праекта патрабуе дадаткова ўзгаднення з усімі зацікаўленымі ведамствамі.

Законпраект «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у некаторыя заканадаўчыя акты па пытаньнях спажання аліменту на дзіця» ўзрымлівае і іншыя новаўвядзенні. У прыватнасці, разведзены бацькі змогуць заключыць пагадненне аб выплате аліменту, якое дадаткова будзе абараняць інтарэсы дзіцяці. Так, у пагадненні не гэта зафіксаваць суму, меншую за вызначаны памер аліменту. Аднак па ўзаемнай згодзе бацькі змогуць зрабіць яе большай. Прадугледжваюць і змены ў самой працэдурцы выплаты аліменту. Цяпер, калі адзакчы не выплачвае аліменты, на яго падаюцца дакументы ў суд, які ў паскаронным парадку спажанне аліменты. Па новаму законпраекту бацькі змогуць дамовацца, каб аліменты спажанія ў і іншай форме: у працэнтных адносінах да даходаў, у цвёрдай грашовай суме перыядычна, у цвёрдай грашовай суме аднаразова, шляхам перыядычнага прадстаўлення маёмасці ў карыстанне. Аднаразова выплата аліменту будзе магчымай, напрыклад, пры выезде на жыхарства ў іншую краіну.

Акрамя гэтага асобы, якія несвоечасова выплацілі аліменты, павінны будучы выплачваць пені. Цяперашні варыянт законпраекта прадугледжвае, што яна павінна быць у памеры 0,3 працэнта за дзень. Аднак дэпутаты лічыць, што яе можна павялічыць да 0,5 працэнта.

Плануюць, што законпраект будзе разгледжаны ў парламенце ўжо на гэтай сеці.

Сяргей КАРАЛЕВІЧ.

Страшней за халеру

У тыя даўнія часы амаль кожны змовы вечар у нашай хаце збіраліся вясковыя мужыкі — размаўлялі, спіралі. У асноўным — маючы. Але ж то той, то іншы, зрэдка, мог дазволіць сабе «Север», ці яшчэ важнай — папярочку «Белагор-канал». Дым вісеў, хоць сякера вешай. Але ж нас, дзядзю, цікавіла не гэта...

На другую палову хаты, дзе стаяла рубка, зносіліся недакуркі. У ёй, як правіла, яны і згараілі, але ж бывалі выпадкі, калі мы з братам прымурадзілі нешта выхапіць з полымя, а потым схавацца пад ложка і (як дарослыя!) пакурці.

Гэта, відаць, прыкмеціў наш бацька, бо аднойчы падшыоў і сказаў: — Я тут бацьчы, як вы Ягораў бычок ратавалі... Ды і ў мяне — часцюком папярочку знікаюць. Па-вырасталі, значыць? Курцыце? Пятаецца ў нас, як быццам, а сам пры гэтым... пачаты пачак «Белабору» працягвае.

Брат спрабаваў — спрабаваў, але не курыў яшчэ, таму да прапановы паставіў сапкойна. А вось я (нейкі рафлекс спрацаваў) папярочку ўзяў, прыкурыў ад бацькаваў...

Той паглядзеў (муціць, ашчэньваў, як далёка справа зайшла?) і... стаў расшпільваць дзвярці.

З таго вечара каля рубкі я больш ніколі не дзяжурюў, пад ложка не лазіў і не курыў — ні пры бацьку, ні без.

...Ужо потым, падросшы, у Бальзака вычытаў, што «Людзі бяцця халеры, але віно больш небяспечнае». Што ў перафразе, можа гучаць і так: «Людзі бацьца халеры, але кураёне ім шкодзіць не менш».

Н.І. ДЗІГАЛЁЎ,

г. Бабруйск.

Хітры Змітра...

Гэту гісторыю нам расказваў некалі вядомы беларускі пісьменнік, працоўная біяграфія якога пачыналася з настаўніцтва на Старадарожчыне. Край вядомы... У тым ліку — сваёй самагонкай. Хоць і змагаліся з ёй.

Аднаго разу ў вёску з двума міліцыянерамі сам начальнік райаддзела прыехаў — са спісам падазроных... Маладога настаўніка і «па сумяшчальніцтва» дэпутата

У суд Маладзечанскага раёна Мінскай вобласці наступіла заява аб аб'ўвядзенні памерым КАЗЛОЎСКАГА Валерыя Іванавіча, 13 снежня 1973 года нараджэння, ўраджэнца г. Маладзечна Мінскай вобласці, які прахываў у г. Маладзечна па вул. Грамадзкую д. 12, кв. 51.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Казлоўскага В.І., паведаміць іх суду Маладзечанскага раёна па адрасу: г. Маладзечна, вул. Латышанска, 5 ці па тэлефону: 80-862, 71-731, на прахву дзвух месцаў з дня апублікавання аб'ўвы.

Выпускнікі Ашмянскага педвулішча 1957 года, адгукніцеся. Прайшоў 50 гадоў... Мо сустрачэнне? Тэлефануйце: (8-01772) 36-652 Бунавова (Кароль) Галіна Сцяпанавна, (8-01771) 48-341 Краўтовіч Рычард Іванавіч.

Віншум з днём нараджэння паважаную Раісу Авар'януў БРУШКОВУ, настаўніцу Радужскай СШ, з днём нараджэння. Жадаем гэтай цудоўнай жанчынэ моцнага здароўя, шчасця, сямейнага дабраўты і поспеху ў працы.

Калегі, сябры.

Віншум з днём нараджэння Кацярыну Фёдаруўну ТАЛКУН, студэнтку Баранавіцкага педуніверсітэта. Жадаем радасці і шчасця, поспеху ў вучобе.

Дзядуля Сяргей, бабуля Соня, родныя. Сардэчна віншум з юбілеем Лідзію МАЦКЕВІЧ з в. Рычоў. Зычым здароўя, шчасця.

Няхай не мінаюць ніколі ўдачы, Хай сэрца заўжды застаецца гарачым. Усе Азёмшы.

Шчыра віншум паважаную Ганну Сяргееўну МЕЛЕШУ з юбілеем. Дай Бог табе моцнага здароўя, шчасця і радасці на доўгія гады. Сяброўкі, в. Стараволя.

І гэта далёка не поўны спіс страў, якія нясе беларуская дзяржава ад шкодзнага ўплыву «зялёнага змея». Мноства адурманеных алкаголем людзей гіне ў выніку дарожна-транспартных здарэнняў, няшчасных выпадкаў, падчас сямейна-бытавых канфліктаў. Паводле слоў Анатоля Куляшова, ужо ёсць выпадкі прыцягнення да крымінальнай адказнасці вадзіцеляў за кіраванне транспартнымі сродкамі ў нецвярозым стане.

Увогуле міліцыя ў рамках сваёй кампетэнцыі робіць доволі шмат, каб папярэдзіць п'янства і алкагалізм у сталіцы. Напрыклад, летас было канфіскавана больш за 43 тоны спіртвайной вадкасці. І барацьба са сталічным «бутлегерамі» працягваецца. Не так даўно на тэрыторыі Мінскага трактарнага заводу была выяўлена злычынная група, якая рэалізавала спірт прама на прадпрыемстве. У гандлёўнік канфіскавана 126,5 літра «вогненнай вадкі».

Па ініцыятыве ГУУС колькасць кругласутачных крамаў, якія гандлююць таннымі спіртнымі напоямі зменшылася з 22 да 14, а гарэлка і півва ўначы час не прадаюцца.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

ЦЭНТР ДЛЯ МІГРАНТАЎ,

а таксама ізалятар для нелегалаў адкрыты ў Брэсце. Будынак, у якім змогуць знайсці часовы прытулак мігранты з розных краін, узведзены на тэрыторыі Брэсцкай Чырванасцяжнай пагранічнай групы за сродкі Еўрапейскага саюза.

Дзяржакамітэт пагранічнай Рэспублікі Беларусі апошня гады п'яна супрацоўнічае з адпаведнай камісіяй ААН па пытаньнях барацьбы з транснацыянальнай арганізаванай злачыннасцю, тэрарызмам, нелегальнай міграцыяй, падрыхтоўкай дакументаў, нелегальным перамяшчэннем радыяактыўных і ядзерных матэрыялаў. Адна з праграм у рамках гэтага супрацоўніцтва атрымала назву «Арганізацыя сістэмы міграцыйна-нага кантролю на Дзяржаўнай граніцы Рэспублікі Беларусі». Па гэтай праграме і узведзены цэнтр часовага размяшчэння мігрантаў у Брэсце. Кошт праекта склаў 4,7 мільёна еўра. 4,5 мільёна выдзеліў Еўрасаюз. Такія ўстановы ёсць практычна ва ўсіх краінах Еўропы. Цяпер цэнтр з'явіўся і ў нас.

Двухпавярховы будынак па вуліцы Герояў Абароны і знешне, і

знутры нагадавае добрую гасцініцу. Разлічаны ён на 12 чалавек. Тут змогуць знайсці прытулак замежныя грамадзяне, асобы без грамадзянства, а таксама члены іх сем'яў, якія афіцыйна звярнуліся з просьбай аб наданні ім статусу бежанцаў. Начальнік аддзлення штаба Брэсцкай пагрангрупы падпалкоўнік Станіслаў Бянджан расказаў, што цэнтр абсталяваны добрай мэбляй, наборам бытавых зручнасцяў, неабходных для часовага пражывання людзей. Ёсць асобны пакой для маці з дзецьмі. Ёсць дзе памыць блізню і прыгатаваць ежу.

Падчас афіцыйнага адкрыцця цэнтру пасол дэлегацыі Еўрапейскай Камісіі ва Украіне, Малдове і Беларусі Іён Буво станоўча ацаніў з'яўленне ў Беларусі прытулку для бежанцаў, падкрэсліў, што

гэты факт паслужыў на карысць нашага далейшага супрацоўніцтва. Добрую ацэнку дала новаму цэнтру і прадстаўнік ААН у Рэспубліцы Беларусь спадарыня Сэтаноглу. А да сцяны новай установы была прымацавана таблічка, на якой пазначана, што цэнтр узведзены з фінансавым удзелам Еўрасаюза.

Пасля адкрыцця часовага прытулку госці, сярэд якіх былі таксама прадстаўнікі дыпламатычных місій Францыі і Англіі ў нашай краіне, пажадалі азнаёміцца з ізалятарам для парушальнікаў мяжы, які пабудаваны адначасова з цэнтрам на сродкі беларускага бюджэту. І гэта ўстанова ўзведзена ў адпаведнасці з усімі еўрапейскімі стандартамі. Камеры разлічаны на тры чалавекі. Ёсць санпрапускі і бытавыя памяшканні. Ізалятар на мя-

жы — памяшканне запатрабаванае. Так, летас на участку Брэсцкай пагрангрупы было затрымана 178 парушальнікаў мяжы, а сёлета з пачатку года ўжо 55. Незаконных мігрантаў з краін Азіі і Афрыкі было летас 27, з пачатку гэтага года такіх няпрошаных гасцей затрымана сям'ера. І, вядома, да высвятлення іх асобы і прынцыпа рацённа людзей трэба размясціць. Ранейшы часовы ізалятар, абсталяваны ў саветаў часы, не быў прадугледжаны для такога патоку нелегалаў.

Пасля цырымоніі адкрыцця цэнтру адбылася нарада гасцей са старшынёй Дзяржакамітэта пагранвойскаў краіны Ігарам Ракоўскім і кіраўніцтвам Брэсцкай Чырванасцяжнай пагранічнай групы імя Ф. Дзяржынскага.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

МАТАЦЫКЛІСТЫ — група рызыкі

Слупок тэрмометра падымаецца ўсё вышэй, і сярод іншага транспарту энту заўважаны матацыклы. Перыяд іх эксплуатацыі абмежаваны. Уласцівы позны востэн, зіме і ранній ясклы нзікі тэмпературы, часта дарожнага пакрыцця не дазваляюць матацыклістам ездзіць на працягу ўсяго календарнага года. Затое варта адносна цёпламу надвор'ю пастаяць некалькі дзён, і «жалезныя коні» з павецяў і гарахоў пачалі выязджаць на свет белы.

Сярод матацыклаў, што сустракаюцца на айчынных дарогах, ёсць сапраўды рэдкія экзэмпляры. І звычайна набываюць зможныя людзі. Для іх матацыклы — сродкі не столькі перамяшчэння, колькі самывяўлення. Але пераважаюць «Явы», «Жы», «Усходны», «Днярны» і г.д., якім па п'ятнаццаць і больш гадоў. Многія фізічна і маральна састарэлі, знаходзяцца ў такім стане, што часта выходзяць са строю. Паколькі выпускі іх аналагаў даўно спынены, для ліквідацыі няспраўнасцў ідуць, як правіла, часткамі, якія былі ва ўжытку і якім служыць таксама нядоўга. Калі не атрымуцца знайсці дэталь, што адпавядае мадэлі матацыкла, у ход ідуць тыя, што больш-менш падыходзяць. Канструкцыя можа змяніцца настолькі, што атрымуцца гібріды па знешняму выглядзе, але адразу скажам, якой маркі матацыкл. Пра адпаведнасць працаванання тэхнічных нарматыўных прававых актаў гаворка не ідзе, і праісці тэстагляд у яго няма ніякіх шанцаў.

Высвятліць, што сапраўды ўдалыя матацыклісты, таксама бывае аднаму чалавеку, а на справе — змяніць некалькі гаспадароў. Ездзіць на матацыклах, якія не зарэгістраваны і не прайшлі тэхнічны агляд, нельга. Але на іх ездзяць, і звычайна моладзь, якая не мае вадзіцельскіх правоў. Патраўшчы сотню—другую ўмоўных адзінак, яна атрымуе ўладу над двухколія крынціцай павышанай бяспекі.

Імкненне маладых людзей да тэхнікі можна было б вітаць, аднак для многіх матацыклісты таксама выступаюць не столькі ў якасці сродку перамяшчэння, колькі даюць магчымасць прадманстраваць сваю ўдаласць, вылучыцца сярод ровенікаў, свеаасаблівым чынам завяць аб сабе. Такія грэбуюць шлемамі, сваім паводнікам абстаюць становішча на дарозе. Пры гэтым родныя, знаёмыя застаюцца абыякавымі да таго, што адбываецца. Адчуваючы сваю беспаспяраранасць, юныя гора-матацыклісты паводзяць сябе, як ім хочацца. Напэўна, адзінае, чаго яны бяцця, дык гэта сустраць на сваім шляху супрацоўнікаў ДАІ. Бозяў апраўданна. Незарэгістраваны матацыклі або якім кіруе чалавек без правоў, дастаўляецца на штрафстанцыю, а парушальнік прыцягваецца да адказнасці.

Не абмяжоўваючыся наглядом за рухам, супрацоўнікі ДАІ Гродзенскай вобласці прымаюць прэвентыўныя меры іншага роду. На працягу амаль ўсяго мінулага года матацыклісты і ўсё, што з імі звязана, былі ў полі зору вартавых дарожнага прапагарду і участковых інспектараў міліцыі. Першыя меры былі расначаты яшчэ ў студзені. У сельскай мясцовасці шляхам падворнага абходу выяўляліся безгаспадарныя, незарэгістраваныя, відазменены транспартныя сродкі, якія працяглы час не эксплуатаваліся і таму ператварыліся ў металом. Вызначаліся іх уладальнікі, якія не маюць права кіравання, удаладзіліся звесткі пра наяўнасць гужавых павозак і прымаіліся меры па іх абсталяванню святлоадбівальнікамі. Гаражныя масівы і месцы адпачынку моладзі падварыліся мэтавым апрацоўкам. Спрацісцы парадак выдачы матацыклістам вадзіцельскіх пасведчанняў. Кожны ахвотнік, якому споўнілася 16 гадоў, атрымаў магчымасць здаць экстрэнам экзамены ў РЭП ДАІ па месцы жыхарства на права кіравання транспартнымі сродкамі катэгорыі «А». У некалькіх раёнах вобласці сярод матацыклістаў праводзіліся конкурсы вадзіцельскага майстэрства, пераможцы якіх таксама атрымалі адпаведныя пасведчання.

Мэтанакіраваная метадычная работа дала пэўны пазітыўны вынік. Колькасць здарэнняў, учыненых матацыклістамі на Гродзеншчыне ў мінулым годзе, скарацілася на 20 працэнтаў. У два з паловай разы стала менш зганулых у такіх ДТЗ людзей. Але не ўсё ўдалося прадуцідзіць. З удзелам вадзіцельскай мотатранспарту адбылося 66 аварыяў — 7 працэнтаў ад агульнай колькасці ўсіх зарэгістраваных. З іх 13 учынена ў нецвярозым стане.

Праблема можа абвастрыцца ў гэтым месяцы расначала новы комплекс прафілактычных мерапрыемстваў. Энну арганізаваны падворныя абходы, прымаюцца меры па спісанню ў ДАІ транспарту, які не існуе, але зарэгістраваны. На штрафныя станцыі дастаўляюцца матацыклісты, што эксплуатаюцца з парушэннем існуючых правілаў. Правяральца наўвасць у гужавых павозак святлоадбівальнікаў. У ахвотных энну з'явілася магчымасць здаць экзамены на атрыманне пасведчанняў матацыклістаў, у тым ліку пры правядзенні адпаведных конкурсаў.

Сяргей РУДНІК, начальнік ўпраўлення ДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама.

Да таго ж, баць, надліс перад вачыма: «...ест... инвалидов, лиц пожилого возраста и пассажиров с детьми».

Пасмяяліся мы з сынам адту-дзю. Мабыць, з тых студэнтаў-гаразоў, якія сцёрлі пяць літар, каб паведаміць (і ці толькі мне!)... «меню» таго казанскага цмока.

...Прыклад з хулігану браць, зразумела ж, не трэба. Але тое, што не пераваліць ў нас людзі з пачуццём гумару — добра. Яно ж як часта здараецца? Павесяліліся, нагаварыліся і станцюа забыліся.

Яўгенія Тамашаўна ЧАПЛІНСКАЯ,

в. Літва, Маладзечанскі раён.

Сэм не Скот

У 30-я гады пад панскай Польшай нашы сяляне бедна жылі. Вось некаторыя ў пошук лепшай долі і рванулі за мяжу: апынуліся — аж у Каліфорніі.

Працаваў, успамінаў дзед Змітра, уладкаваліся на лесанавой тэхніцы, харчавачыя сталі ў сталюцы. А з зарплатаў — пайшлі ў рэстаран, замачыць. Заказалі там па некалькі страваў, па кіліш-другому спіртнога.

— А джаз? — пытае афіцыянт. — Халера яго ведае, што гэта такое, але ж, давай, пакаштуем. Зайграла музыка, прынесьлі заказ. Сядзім, выпіваем, прыкусваем...

Ужо выпілі ўсё і з'ені. Спыняе афіцыянт, пытаецца, чаму ён той джаз не нясе і чуюм, што джаз — гэта музыка, якая іграла... Увесь вечар. Пакуль мы сядзелі. У выніку за закускі і спіртное мы заплацілі лічаныя долары, а

вось за джаз... Карачей, больш — мы яго не заказвалі...

Што яшчэ, мо, цікава, звалі ўсіх нашых мужыкоў на іхні, амерыканскі манер: Піліпа — Філам, Максіма — Максам, Сямёна — Сэмам, Пятра — Пітам...

Толькі знешняе падабенства

Трэба заўважыць, што цяперашняя экспазіцыя уяўляе сабой своеасаблівы працяг цыкла выставак, прысвечаных гісторыі ўзнікнення і развіцця зброі (дарчы, «Звязда» фактычна таксама пад-аўжае ўласны шматгадовы цыкл публікацый на тую ж тэму).

«ХАТНІ АРСЕНАЛ» ЗБРОІ, ЯКАЯ НІКОЛІ НЕ СТРАЛЯЕ

Аўтар матэрыялу дэманструе чытачам ружжо XIX стагоддзя, а таксама шматствольную гармату Гатлінга (ЗША, 1835 г.) і сякера-пісталет з крамянёвымі замком (XVII ст. Германія)

што ж сабой уяўляе калекцыйна-сувенірная зброя? Хто, дзе і як яе набывае, дзеля чаго? Гэта дакладныя копіі сапраўдных узораў халоднай і агнястрэльнай зброі вядомых фірмаў-вытворцаў. Калі ўзяць, напрыклад, пісталеты мінулага стагоддзя «Вальтэр», «Парабелум» або пісталет-кулямёт амерыканскіх спецслужбаў «Інгрэм», савецкі аўтамат Калашнікава, дык па знешняму выгляду, па вазе яны нічым не адрозніваюцца ад сапраўдных. Больш за тое, з калекцыйна-сувенірнай зброй, якая імітуе агнястрэльную нашуга нядарнага мінулага (пісталеты), можна дастаць, як з баявых узораў, магазін, а аўтамат Калашнікава можна разабраць-сабраць, як некалі школьнікі рабілі гэта на ўроках пачатковай ваеннай падрыхтоўкі.

Дзіўна, каб і ў наш час існавалі ўсе віды халоднай зброі, якую суміяшчалі з агнястрэльнай: ад нажоў да копыў. Я ён называў гэта эксперыментамі ў галіне вытворчасці зброі, паколькі яны адносна хутка скончыліся і практычна больш ніколі не ўзнаўляліся. Тлумачыцца гэта тым, што першыя віды агнястрэльнай зброі (ручныя) з'явіліся ў Еўропе ў першай палове XIV стагоддзя. У другой палове XV стагоддзя на змену ім прыйшлі аркебузы — амаль гладкаствольныя ружжы, якія былі вельмі цяжкімі і кепска стралілі. З XVI стагоддзя і па сённяшні дзень —

Я не мілітарыст, але ўпэўнены, што ў душы практычна кожнага чалавека, як толькі ён свядома пачынае атасамліваць сябе з прадстаўнікамі моцнай паловы чалавецтва (гаворка, зразумела, пра мужчын), прачынаецца і цяга да зброі. У большасці з нас яна захоўваецца на працягу ўсяго жыцця: ад дзіцячых цацак, гульняў «у ножыкі», абыходжанні са зброяй і арміі да наступных служб у сілавых структурах, захапленні палываннем ці рыбалкай. Калекцыянаванне, напрыклад, маштабных мадэляў баявой тэхнікі — гэта таксама своеасаблівае, больш «мірная» правае той самай цягі да зброі. Бо каб мець сапраўднае палыванне ружжам, трэба быць членам аднаго з палыванчых таварыстваў. Але нават у гэтым выпадку заканадаўства абмяжоўвае колькасць адзінак агнястрэльнай наразной і гладкаствольнай зброі, якую дазваляецца мець аднаму чалавеку. І ўсё ж трымаць дома «хатні арсенал», аказваецца, можна, праўда, калі ён складзены з узораў калекцыйна-сувенірнай зброі. Менавіта такую выстаўку прадстаўляе зараз Нацыянальны музей гісторыі і культуры Беларусі сумесна з аб'яднаннем «Ramzes Expro».

А на мой погляд... Калекцыянаванне. Адзін з цёплых успамінаў пра дзяцінства

Напэўна, знойдзецца зусім няматэрыялы, якія б ніколі і нічога не збіралі, не стваралі ўласную калекцыю. Хоць бы сабе і ў дзяцінстве. Згодны, даросламу чалавеку ў мітуны будзённых клопатаў зараз часам бывае не да ўласных захапленняў. Але ж заўсёды ёсць родныя, сябры, знаёмыя, калежкі, якія, вядома, чалавека, яго характар і пампеннік, заўсёды могуць пакласці пачатак якой-небудзь калекцыі.

А вам даводзілася нешта калекцыянаваць? Сяргей НОВІКАЎ, начальнік упраўлення палыванчых гаспадаркі Міністэрства лясной гаспадаркі. — Я, можна сказаць, палыванчых-пачатковец, таму пачатак сваёй будучай калекцыі — уласных трафеяў — толькі пачаў. Пакуль у ёй толькі адно чучала птушкі. Па перы магчымаўшчы буду спрабаваць яе папайчыць здабытымі палыванчымі трафеямі.

Валерый МУЛЯРЧЫК, дырэктар ААТ «Завод горнага воску» канцэрна «Белнафтахім». — Зараз я нічога не збіраю. А ў дзяцінстве, у 1950-х гадах, памятаю, мы бегалі ў Баранавічах да «нямецкіх» цягільцаў, якія абслугоўвалі Групу савецкіх войскаў у Германіі — працыць у нашых афіцэраў зытыткі з пачкаў ад запалак. У студэнцкай гады, маючы адноснае да альпінізму, збіраў розныя цікавыя горныя каменчыкі — з Камчаткі, Паміра, іншых мясцін. Ды потым пры пераездзе тая калекцыя згубілася.

Тлумачыцца Дзімітрый. — Таму нават сапраўдных узораў такой камбінаванай зброі амаль не захаваўся, гэта рарытэты. Увагу прыцягваюць шматствольныя крамянёвыя пісталеты. Як і камбінаваная зброя, яны не вырабляліся ў масавым парадку, мелі іх, хутчэй за ўсё, уплывовыя або зможныя асобы. Напрыклад, двухствольны пісталет, копія якога прадстаўлена на выстаўцы, быў у Напалеона. Нацягнула яму і двухствольнае палыванчае ружжо — прататып, скажам так, сучаснага «вертыкалка».

Існавалі ў свой час нават пачынальнікі пісталеты, прычым у кожнай з такіх сістэм была свая галіна выкарыстання. Напрыклад, «плапа качкі» (назва пайшла ад характэрнага веернага размяшчэння ствалоў) — пісталет запалава агню, калібр кожнага са ствалоў быў прыкладна па 2,5 сантыметра! Ён выкарыстоўваўся для падаўлення карабельных бунтаў. Праты карысталіся імі ў абарджаным баі — выстрал-залп з пачынальнай зброі такога калібра (тым больш з некалькіх) мог нанесці істотны ўрон праціўніку.

Нож-пісталет і сякера-пісталет

Гістарычныя крыніцы сведчаць, што першыя віды агнястрэльнай зброі (ручныя) з'явіліся ў Еўропе ў першай палове XIV стагоддзя. У другой палове XV стагоддзя на змену ім прыйшлі аркебузы — амаль гладкаствольныя ружжы, якія былі вельмі цяжкімі і кепска стралілі. З XVI стагоддзя і па сённяшні дзень —

Прынцып люстэрка

...у тую ўстаноўку, на чвэрці паверх, падымалася ў лезе — новым, прыгожым, можна сказаць, персанальным (бо адна). Ці не зусім? Калі на ўсю сцяну там — бліскае, вялікае люстэрка?..

Што добра, відаць? Па-першае, ніколі не лішне паглядзець на сябе і нешта паправіць (ці пераканана, што ўсё нармальна). Па-другое — не так страшна, калі раптам «завіснеш», па-трэцяе... Паўмала нежак: што б было, каб люстэркі ўзялі і... зніклі, а потым, ну, гадоў праз дзесяць, з'явіліся? Гэта ж кожны б жанчын, зірнуўшы ў іх, Богу душу аддаў! — ад разрыў сэрца?!

А так — бачыш сябе кожны дзень і нават падабаешся. Хоць гэта ўжо — не заўсёды. Мане, напрыклад, пастрылі нядула. Справа так была: майстар на работу спазняўся — паехаў на таксі. Па дарозе некаму звануў... Карацей, на працу прыйшоў, а мабільнік — у машыне застаўся. Галоўнае — новы. Ды, відаць, дарагі... На пошкі б кінуць, а тут — я. Уяўляецца, у якім стане ён мяне стрыгчы ўзяў? Накідку на шыю, як пятаю, зацягнуў, — пайшоў пазваніць, потым вярнуўся, над вухам нажніцы занёс, патрымаў з добрую хвіліну (думаў пра нешта), пайшоў пазваніць. Вярнуўся, некалькі пасмаў састрыг, зноў адлучыўся — пайшоў пазваніць. (Тэлефон яго азваўся... Доўгімі гудкамі. Што ўсяляла надзею).

Так існаваў, ён... Хвалюваўся. Я — што рабіць — супакойвала і як толькі магла: успамінала спаконвечнае «не плач, згубіўшы, не радуйся, знайшоўшы», казала, што мабільнік — не галава, не рука і нават не праца — грошай заробіць і купіць новы. Да таго ж (абнадзейвае) не ўсё страчана і з гэтым, так бы мовіць, старым: мо, спраце вось зараз «прынцып люстэрка». Гэта значыць... — Ну, калі б нехта ў вас, вось тут мабільнік згубіў, вы ж бы аддалі? Зна... Перабіў мяне майстар. Скажаў: — С чэго бы это? Я што — ідиот?.. Потым, праўда, паправіўся. Даў, што калі б мабільнік згубіла я ці нехта з іншых «прыметных» (даў) ці пастаянных кліентаў, то он, можа быць, за сапраўднае вознаградзіць... Зрэшты, далей — можна было і не слухаць: яго ж і так зразумела: час «ідиотов» прайшоў. А шкада... Бо вельмі хочацца, каб людзі вакол былі добрыя — сумленна працавалі (дзе каму прывялося), сумленна гандлявалі, вучылі, лячылі... Сумленна жылі — у адносінах да блізкіх. І зусім чужыя... Калі тыя трапіць у бяду. Альбо возьмуць, ды нешта згубяць... Хочацца ж, каб аддалі? Іншыя. Нам. Але тут, перафразаваючы былога прэзідэнта ЗША, можна сказаць: не пытайся, што людзі зрабілі для цябе. Спыйтай, што ты зрабіў для людзей. Паглядзі ў люстэрка.

Валыцінкі Валыцінкі Валыцінкі

Аб тым, што варта насіць у лезе — не вясна-восень 2007—2008, — Эльвіра ЖВІКАВА, вядучы дызайнер Беларускага цэнтру моды:

— Мы ўстапаем у эру мінімалізму з уплывам мужчынскай моды на жаночую. Мінімалізм у свой час быў ахучальны ў канцы 90-х гадоў. Адразу хату папарэдзіць і, няхай пакуліні не будуюць, што будзе шмат шарага, чорнага, дабавіцца марскі сіні, нёж. Аднак за скапускою колеру будуча хавання цудоўныя станы: актуальныя вядуныя тканіны з цудоўнымі глянцавымі паверхнямі, вяртаюцца махеры, зямовыя фланелі. Цяпільны, мяккасць, утульнасць будуча прасочваецца не толькі ў матэрыялах, але і ў формах. Вельмі актуальнымі становяцца формы 60-х гадоў — такія мяккія, акруглыя, якія ў свой час былі характэрны для Андра Курэжа і Пера Кардэна, і ў той жа час дызайнеры натхняюцца творчасцю Крыстабала Баленсіагі — цэльнакроўныя рукавы і многае іншае. Да таго ж, з кожным сезонам будзе набіраць абароты сілует «кокан». Вельмі перспектыўная тэма «oversize» — курткі і паліто выглядаюць так, нібыта яны з большага пляча — запашныя, з мяккай лінійкай пляча, з доўгімі аб'ёмнымі рукавамі (уплыў 80-х). Аднак гэта толькі адзін з настрояў — не ўсё паліто будуча вялікімі: верхняе адзенне, нахатне гэтай 60-х, па-ранейшаму захоўвае дакладна акрэсленыя рысы і будзе акруглым, кампактным. Наогул стыль вычышчаецца, адзенне становіцца, што называецца, мэтавым: у гэтым мы ходзім на працу — гэта элегантнае адзенне, у тым — адпачываем. А літаральна некалькі сезонаў там усё было перамешана — гэкі кітчык катэйль, цыганшчына, з дабаўленнем разнастайных этнічных матываў. Стане актуальным кантраст: спадніцы ўжорочваюцца да «міні» — данія 80-х, паліто падаўжаюцца — «максі». Калі спадніцы падаўжаюцца (гэты гранж-нуво), тады кароткія курткі-бомберы. Папулярныя будуча спадніцы-цюльпаны — данія кля-

Падцяжкі, спадніцы-цюльпаны і АСІННАЯ ТАЛІЯ

зусім не пашкодзяць вам у наступным сезоне! Менавіта гэта будзе актуальна і модным. Для адных мода — пік пампеннік, а другая жакуць, што яна патрэбна тым, у каго няма густу... Аднак ні тых, ні іншых яе вялікасць не пакідае раўнадушнымі.

сцінаму, элегантнаму жаночаму адзенню 50-х гадоў, з бакавымі кішэнямі. Ногі мы закрываем шчыльнымі легісамі або калготкамі, каб падкрэсліць вузкую шычалатку, альтэрнатыва — высокая боты на абцэсах з выцягнутым авальным наском. Штаны таксама змяняюць сілуэт: яны вяртаюцца на талію і рэзка звужаюцца ўніз, адна з актуальных даўжынь — 7/8, яна цудоўна глядзіцца з бацьцельнымі (дарчы, пра абутак — нашы дызайнеры распрацавалі выдатныя мадэлі з лакавымі ўстаўкамі, разнастайнымі пакрыццямі, прыямлімі тэкстыль з уключэннем поліамідных нітак —хрусткіх, ломкіх, якія фіксуецца форму — гэта сінтэтыка новага пакалення з памяццю формы). Абаяжковае ўмова — акцэнтаваць талію, дапамогуць у гэтым шырокія паясы. Увага да бедраў прыцягваецца за кошт бакавых кішэняў, складак та таліі. Неад'ёмным аtryбутам становіцца падцяжкі — праўленне уплыву мужчынскай моды на жаночую. З аднаго боку, мы ўспамінаем мінімалізм 90-х і PRADA, яе калекцыі, з іншага боку, — уплыў мужчынскага касцюма на жаночы: жакеці такой лійнай судуртнай, смокігнавай формы, кароценькія, шалевыя каўняры, звісаючыя падцяжкі, адкрытыя бязьма блузкі, рамантычнасць якім нададуць валаны. Акрамя таго, да нас вяртаецца шматтэм — адпачываем. А літаральна некалькі сезонаў там усё было перамешана — гэкі кітчык катэйль, цыганшчына, з дабаўленнем разнастайных этнічных матываў. Стане актуальным кантраст: спадніцы ўжорочваюцца да «міні» — данія 80-х, паліто падаўжаюцца — «максі». Калі спадніцы падаўжаюцца (гэты гранж-нуво), тады кароткія курткі-бомберы. Папулярныя будуча спадніцы-цюльпаны — данія кля-

скаючыя падцяжкі, адкрытыя бязьма блузкі, рамантычнасць якім нададуць валаны. Акрамя таго, да нас вяртаецца шматтэм — адпачываем. А літаральна некалькі сезонаў там усё было перамешана — гэкі кітчык катэйль, цыганшчына, з дабаўленнем разнастайных этнічных матываў. Стане актуальным кантраст: спадніцы ўжорочваюцца да «міні» — данія 80-х, паліто падаўжаюцца — «максі». Калі спадніцы падаўжаюцца (гэты гранж-нуво), тады кароткія курткі-бомберы. Папулярныя будуча спадніцы-цюльпаны — данія кля-

Цана пытання

Як мы ўжо гаварылі вышэй, вытворчасць калекцыйна-сувенірнай халоднай і агнястрэльнай зброі найбольш распаўсюджана ў Іспаніі. Адпаведна, і цэны на вырабы ідуць адтуль. Падчас размовы з Дзімітрыем Юркевічам мы адзначылі адзін парадокс: кошт сувенірнай зброі, імітуючай узоры часоў мінулага стагоддзя, часам істотна перавышае цэны на сувенірнае старажытнае пісталеты і ружжы. Гэта пры тым, што першыя — выключна заводская металічная штампоўка, а пры вырабе другіх, акрамя металу некалькіх відаў, выкарыстоўваецца драўніна, да таго ж тут не абысціся без ручкай працы. Відаць, попыт нараджае прапанову, у тым ліку і па цэнаваму крытэрыю.

Самы танны крамянёвы пісталет-сувенір, імітуючы выраб Тульскага завода, будзе каштаваць 46 еўра (сярэдні кошт іншых узораў — 50—60 еўра). Пісталеты вядомых вытворцаў XX стагоддзя каштуюць ад 88 да 120—130 еўра. Копія савецкага аўтамата Калашнікава ацэньваецца ў суму амаль 400 еўра. Адносна дарагімі лічацца і сувенірыя каўказскія кінжалы, паколькі пры іх вырабе выкарыстоўваецца не штампоўка, а ручная работа майстроў, у тым ліку гравіроўка, чаканка. (Раней джыгит не выходзіў з дому, не маючы на поясе кінжала — гэта было раўназначным таму, каб з'явіцца на людзях без адзення. Цяпер, на жаль, на Каўкадзе для многіх мужчын тую ж функцыю стаў выконваць аўтамат Калашнікава...) Прадаюцца вырабы дагестанскіх майстроў ручной работы на 75—80 еўра.

Апошнім часам у Расіі таксама з'явілася некалькі фірмаў па вытворчасці калекцыйна-сувенірнай зброі. Гавораць, што заказчы і ў іх можна не толькі старадаўнюю зброю, але і больш сучасную, уключаючы да сувенірнага сталкавага кулямёта «Максім». У сталкавыя «ЦУМ», «ГУМ», прынамсі, доўгі час быў у продажы копія аўтамата Калашнікава коштам больш за 500 тысяч рублёў.

...Нашы сувеніры не страляюць, падкрэсліў яшчэ раз напрыкан нашай сустрэчы Дзімітрый Юркевіч. А мне прыгадалася Чэч, калі ў старажытныя замкі падчас тэатрызаванага свята для турыстаў члены гістарычнага клуба, апранутыя ў ваенную форму розных гістарычных эпох, стралялі халастымі з пушкі, з мушкетэраў, а потым дазвалялі браць зброю ў рукі турыстам, фатаграфавалі з імі. Больш вельмі прыгожа і запамінальна. Але сувенірыя пісталет калі дзесяці гадоў таму я праз мяжу весці не рызыкнуў. Спыніўся на больш «мірных» сувенірах...

Сяргей РАСОЛЬКА. Аўтар выказвае шчырую падакту наменскіх дырэктара Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі Любові Балаўнэвай за даломую ў падрыхтоўцы матэрыялу.

Музей Уладзіміра Мулявіна

«Уладзімір Мулявін усавабляе не толькі Беларусь і беларускі народ, ён усавабляе і Вялікую дзяржаву, перад якой схільца ўвесь свет. Мулявін сваімі песнямі і талентам прымушвае размаўляць нас на беларускй мове...» Гэтыя словы Прэзідэнта нашай краіны А. Лукашэвіча як ніякія іншыя адлюстроўваюць шматграннасць асобы беларускага песняра.

Праграма, зацверджаная Прэзідэнтам па ўвекавечанню памяці Уладзіміра Мулявіна, амаль поўнасцю рэалізавана. Зараз ужо створаны філіял, прысвечаны кампазітару, названы бульвар у гонар Мулявіна. На доме, дзе жыў «пясняр», устаноўлена мемарыяльная дошка, адкрыты помнік на могілках... Але найбольш цікавае — гэта музей імя У.Г. Мулявіна, які знаходзіцца ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

Сам музей невядлікі, складаецца з трох пакойчыкаў. У першым, цэнтральным, знаходзіцца вялікі тэлеэкран, дзе пракручваюцца відэаролі з выступленнямі «Пясняроў», а таксама шылдчынак з кароткай гісторыяй ансамбля. У другім адноўлены працоўны кабінет У. Мулявіна: піяна, партытуры нот, тэлевізар, фотаздымкі розных гадоў, невядлікі пісьмовы стол і шафа. У трэцім можна ўбачыць канцэртнае адзенне «пясняра», а таксама электрагітары, на якой граў майстар.

Музей адчынены кожны дзень, акрамя суботы і нядзелі, з 9.00 да 19.00. Каб наведаць музей, варт спатрэбіцца пасведчэнне, якое будзе пацверджаць вашу асобу. Прайсці можна праз службы ўваходу Беларускай філармоніі, але будзе лепш, калі вы загадаў патэлефануеце па нумару 231-07-00 і дамовіцеся аб наведванні. Уваход у музей бясплатны.

Віталій БАБІН.

Сёння

Table with weather forecasts for various cities: Сонца, Месяц, Усход, Заход, Даўжыня, Мінск, Віцебск, Маршэў, Гомель, Гродна, Брэст.

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

Table with weather forecasts for neighboring countries: Варшава, Вільнюс, Кіеў, Масква, Рыга, С-Пецярбург.

3 мая

1791 год — надзвычайным сеімам Рэчы Паспалітай прынята Канстытуцыя. Прыняцце Канстытуцыі сталася перамогай так званай «патрыятычнай партыі», якая аб'яднала ў сабе складзе прыхільнікаў рэформы дзяржаўнага кіравання. Пры гэтым фармальна было спынена дзеянне Люблінскай уніі 1569 года, якая аб'яднала ў адну канфедэратыўную дзяржаву — Рэч Паспалітую — Вялікае княства Літоўскае і Каралеўства Польскае.

1977 год — 30 гадоў таму ў Мінску, у раёне Парка Чалюшкінскага, пачаліся работы па будаўніцтву першай стайні стальных метрапалітана.

«Лені праіраць са сваімі, чым выйграць з чужымі, бо існапраўдзя тая перамога, бо існапраўдзя чужымі рукамі». Нікола Макіявелі (1469—1527), італьянскі мысліцель, гісторык, пісьменнік.

Сардэчна віншваем з 60-годдзем дарагага мужа, татачку і дзядулю Вікенція Канстанцінавіча ПАЛЕШЧУКА! Шчыра зичым моцнага здароўя, бадзёрасці, спору і ладу ў працы, дабрабыту і доўгага шчаслівага жыцця. З любоўю жонка, дачка, сын, невяска, унучка, вучніца, Станіслава Равіна.

УСМІХНЁМСЯ!

Бландзінка праязджала міма фермы на сваёй машыне. Спынілася каля фермера і пытаецца: — Скажыце, а чаму ў той карова няма рагоў? — Ну... Жывёла ў стайку можа нанесці вялікі ўрон сваім рагам. Таму мы іх спільваем. Часам мы таксама выкарыстоўваем для гэтай мэты кіслату. Нарэчце, многія пароды жывёл спецыяльна выведзены бязрогімі. Але асноўная прычына, па якой дадзена карова не мае рагоў — гэта конь.

Калі Дало былі патрэбныя новыя словы, ён прыяджаў у вёску, разбіваў на вачы і мужыкоў 2—3 бутэлькі гарэлкі, а потым стаяў і запісваў.

На стадыёне бальшчык пытаецца ў маленькага хлопчыка: — Хлопчык, адкуль у цябе грошы на такі дарогі білет? — Тата купіў. — А сам ён дзе? — Дома, білет шуквае.

Чаму ў канцы грошай застаецца так мала месца? На самай справе Матэрацці сказаў: — Зідан, ды за цябе нават Пушкарэва замуж не пойдзе!

Маянэз «Загадкавы» — тэрмін прыгоднасці абазначаны на дне шклянкі.

Advertisement for 'Міжнародны клуб' (International Club) with contact information, address in Poland, and services offered.